

INTERVENCIÓN ARQUEOLÓGICA PARA LA IDENTIFICACIÓN E EXHUMACIÓN DUNHA FOXA CON VÍTIMAS DA REPRESIÓN FRANQUISTA NO CEMITERIO DE SANTA MARÍA DE ASADOS (RIANXO, A CORUÑA)

MEMORIA TÉCNICA

Data: Febreiro 2026

Promotor: Universidade de Santiago de Compostela:

Arqueóloga directora da intervención: M. Tania Rial Figueiras

Expediente: SA-2025-0685.AQX

Expediente Tempos Arqueólogos: T-25-224

Documentación complementaria: -Estudo histórico
-Informe antropológico forense

▷ TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L. ▷ CIF B70608948
✉ info@tempos.es 🌐 www.tempos.es 📱 📱 TemposArqueologos
☎ 677 164 635 ☎ 650 337 454

Empresa inscrita no Rexistro Mercantil con número de protocolo 2020/58, asiento 79, Diario 112, inscripción primeira de folia SC50498, folio 62, tomo 373, Sección Xeneral de Sociedades

D-U-N-S ® 469525121

Contido

1. Ficha técnica do proxecto	4
2. Abreviaturas e signos	5
3. Introducción	6
4. Normativa aplicable	8
5. Contexto da investigación e antecedentes.....	18
6. Localización do ámbito de traballo	38
7. Contexto patrimonial.....	40
8. Formulación da intervención e obxectivos.....	44
9. Metodoloxía da intervención arqueolóxica	48
9.1. Estratexia de escavación	48
9.2. Rexistro da información.....	52
9.3. Fichas de rexistro.....	57
Fichas de rexistro das unidades estratigráficas.....	57
Fichas de rexistro das mostras que se recollan.....	59
- Esqueleto do corpo enteiro.....	61
- Cranio – vista anterior e posterior.....	62
- Cranio – vista lateral (esquerda – I - e dereita – D -).....	63
- Cranio – base e bóveda.....	64
9.4. Material arqueolóxico	65
10. Resultados dos traballos.....	66
10.1. Sondaxe 01	69
10.2. Ampliación oeste	79
10.3. Tapado	83
10.4. Índice de unidades estratigráficas.....	86
10.5. Matrix Harris unidades estratigráficas.....	87

10.6. Materiais	88
10.6.1. Mostras	92
11. Conclusións	93
12. Temporalidade da actuación e equipo arqueolóxico	95
13. Relación nominal do equipo que participa na intervención.....	96
14. Certificados.....	97
15. Planimetría.....	108

- Plano 1. Localización da Igrexa de Santa María de Asados. MTN (escala 1:12.000)
- Plano 2. Detalle Localización da Igrexa de Santa María de Asados. PNOA (escala 1:400)
- Plano 3. Localización da sondaxe no adro da Igrexa de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña). PNOA (escala 1:200)
- Plano 4. Planta da sondaxe coas foxas 01 e 02 previa escavación. (escala 1:25)
- Plano 5. Planta da sondaxe coas foxas 01 (escavada) e 02 (vista UE 106) (escala 1:25)
- Plano 6. Planta da sondaxe coas foxas 01 e 02 escavadas (escala 1:15)
- Plano 7. Planta da sondaxe coas foxas localizadas (escala 1:15)
- Plano 8. Perfil norte, zona leste (escala 1:11)
- Plano 9. Perfil leste (escala 1:12)
- Plano 10. Perfil sur (escala 1:20)
- Plano 11. Perfil oeste (escala 1:7)
- Plano 12. Perfil norte, zona oeste (escala 1:5)

Anexo I: Fichas estratigráficas

Anexo II: Fichas de mostra

1. Ficha técnica do proxecto

Título do proxecto

Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña)

Actividade Sondaxes arqueolóxicas

Clasificación da actividade Ligada a programa de investigación

Parroquia Asados (Santa María)

Municipio: Rianxo

Provincia: A Coruña

Supervisión:

Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude

Expediente: SA-2025-0685.AQX

Promotor:

Universidade de Santiago de Compostela

Arqueóloga directora:

M. Tania Rial Figueiras

Datas traballo de campo: 27/10/2025 -07/11/2025

Empresa arqueolóxica:

TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.

CIF B70608948

Telf. 650 33 74 54 – 677 16 46 35

Info@tempos.es

www.tempos.es

2. Abreviaturas e signos

a.C.	Antes de Cristo
d.C.	Despois de Cristo
Cal	Calibrado
BOE	Boletín Oficial do Estado
DOG	Diario Oficial de Galicia
BOPO	Boletín Oficial da Provincia da Coruña
BIC	Ben de Interese Cultural
DXPC	Dirección Xeral do Patrimonio Cultural
LPCG	Lei 5/2016, de 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia
LPHE	Lei 16/1985, de 25 de xuño, do Patrimonio Histórico Español.
DAAG	Decreto 199/1997, de 10 de xullo polo que se regula a actividade arqueolóxica na Comunidade Autónoma de Galicia.
PXOM	Plan Xeral de Ordenación Municipal
PBA	Plan básico autonómico
m	Metros
ha	Hectáreas
m.s.n.m.	Metros sobre o nivel do mar
N	Norte
S	Sur
E	Leste
W	Oeste

3. Introducción

Redáctase a presente memoria técnica coa finalidade de achegar os resultados da intervención arqueolóxica consistente nunha sondaxe valorativa no interior do recinto do cemiterio de Santa María de Asados, concello de Rianxo (A Coruña), entre os días 27 de outubro e o 7 de novembro de 2025, no marco da investigación que se está levando a cabo ao abeiro do Convenio de Colaboración entre a Consellería de Presidencia, Xustiza e Depordes, a Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude da Xunta de Galicia e a Universidade de Santiago de Compostela para a realización de actuacións de Memoria Democrática en Galicia en 2025.

O dito convenio ten como obxecto establecer as condicións polas que se rexerá a colaboración entre os organismos sinalados para levar a cabo as tarefas de Memoria Democrática no exercicio 2025.

As actuacións da Memoria Democrática 2025 integra tres liñas estratéxicas fundamentais distribuídos para a atención dos seguintes fins:

- Localización, exhumación e identificación de persoas desaparecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura (Liña 1).
- Divulgación de traballos efectuados e resultados conseguidos, e de dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria asociados aos mesmos (Liñas 2 e 3).

Liñas e espazos de actuación de Memoria Democrática 2025 en Galicia:

- Fosa de Luou (Teo). Trátase dunha fosa de 1948 con 4 persoas enterradas. A tipoloxía da fosa é: resistencia Antifranquista.
- Fosa de Asados (Rianxo). Trátase de realizar a exhumación da fosa situada no cemiterio de asados (Rianxo) onde estarían os corpos de dúas persoas.
- Fosa de Narón/Catabois. Trátase de realizar as análises antropolóxico-forenses e xenéticas a un dos restos da fosa de Santa María a Real de Narón, que están depositados nun nicho do cemiterio de Catabois. Esta

persoa, é unha das 51 enterradas na fosa que foi exhumada clandestinamente en 1945 e trasladada a outro lugar.

- Fosa de Viana do Bolo. Trátase de memorializar o espazo onde estaba a fosa exhumada polo equipo do Plan de Memoria dunha persoa torturada e asasinada polos golpistas en agosto de 1936, na curva das Revendeitas. Posteriormente sería inhumada no cemiterio máis próximo, no Castro, na parroquia de Pexeiros.
- Fosa de A Capela. Trátase de memorializar o espazo onde estaba a fosa exhumada polo equipo do Plan de Memoria no cemiterio da Capela para localizar e identificar os restos das vítimas da violencia do golpe de Estado, da retagarda e da guerra civil de 1936. Hai constancia de que alí foron enterrados en agosto de 1936, varias persoas.
- Fosa de San Pedro de Filgueira (Crecente). Trátase de memorializar o espazo onde estaba a fosa exhumada polo equipo do Plan de Memoria no cemiterio de San Pedro de Filgueira (Crecente) onde foi enterrada unha persoa, asasinada na ponte de Castrelo de Miño o 25 de novembro de 1936.
- Fosa de Lousame. Trátase de memorializar o espazo onde estaba a fosa exhumada polo equipo do Plan de Memoria no cemiterio de Santa Eulalia de Vilacoba (Lousame), onde foron enterradas cinco persoas.
- Fosa de Ribeiras de Sor. Trátase de realizar a primeira fase do estudo da fosa de Ribeiras de Sor (Mañón), onde están enterradas 7 persoas.

4. Normativa aplicable

No ámbito da normativa internacional, ademais do recollido nas convencións e tratados relativos á actividade arqueolóxica propiamente dita, cómpre ter en conta que o Estado español ratificou no ano 2009 a Convención Internacional para a Protección de todas as Persoas contra as Desaparicións Forzosas de 2006.

Segundo o artigo 2 da Convención, enténdese por desaparición forzada —o *arresto, a detención, o secuestro ou calquera outra forma de privación de liberdade que sexan obra de axentes do Estado ou por persoas ou grupos de persoas que actúan coa autorización, o apoio ou a aquiescencia do Estado, seguida da negativa a recoñecer dita privación de liberdade ou do ocultamente da sorte ou o paradiro da persoa desaparecida, subtraéndoa á protección da lei* // .

A Convención non só establece a obrigaón dos Estados de tipificar este tipo de delitos e castígalos conforme á súa gravidade, senón que sinala tamén o deber das administracións públicas de buscar, de oficio, ás persoas sometidas a desaparición forzada, así como esclarecer a sorte das mesmas. Do mesmo xeito, recoñece o dereito dos familiares e achegados a coñecer a verdade sobre o acontecido cos seus seres queridos. En consecuencia, o cumprimento das obrigaóns – de investigación das denuncias e a localización dos corpos – deben ser tarefas asumidas pola autoridade e realizadas cos recursos necesarios e apropiados para ilo (art. 24).

Por outro lado, a Lei 52/2007, de 26 de decembro, pola que se recoñecen e amplían dereitos e se establecen medidas en favor dos que padeceron persecución ou violencia, por razóns políticas, ideolóxicas, ou de crenzas relixiosas, durante a Guerra Civil e a Ditadura, dispón no seu artigo 1 que o obxecto da norma é —*recoñecer e ampliar dereitos a favor dos que padeceron persecución ou violencia, por razóns políticas, ideolóxicas, ou de crenzas relixiosas, durante a Guerra Civil e a Ditadura, promover a súa reparación moral e a recuperación da súa memoria persoal e familiar, e adoptar medidas complementarias destinadas a suprimir elementos de división*

entre os cidadáns, todo ilo con fin de fomentar a cohesión e solidariedade entre as diversas xeracións de españois en torno aos principios, valores e liberdade constitucionais // .

Ademais, engádese que se pretende —o fomento dos valores e principios democráticos, facilitando o coñecemento dos feitos e circunstancias acaecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura, e asegurando a preservación dos documentos relacionados con este período histórico e depositados en arquivos públicos // .

A lei obriga ás Administracións Públicas a facilitarlle, no marco das súas competencias, aos descendentes directos das vítimas que así o soliciten, as actividades de indagación, localización e identificación das persoas desaparecidas violentamente durante a Guerra Civil ou a represión política posterior e cuxo paradiro se ignore (art. 11), para o cal as administracións Públicas competentes autorizarán as tarefas de prospección encamiñadas á localización de restos das vítimas de acordo coa normativa sobre patrimonio histórico e o protocolo de actuación (art. 13).

Este protocolo ao que se alude foi publicado no Boletín Oficial do Estado (BOE núm. 232, de 27 de setembro de 2011) por medio da Orde PRE/2568/2011, de 26 de setembro, logo do Acordo adoptado polo Consello de Ministros a tal efecto na súa reunión do día 23 de setembro do 2011.

O protocolo elaborouse coa finalidade de servir como guía metodolóxica e procedimental, coa finalidade de servir de referencia para os que desexan iniciar un proceso de busca, recuperación e identificación de persoas desaparecidas, naqueles casos nos que non exista un protocolo de actuación aprobado pola Comunidade Autónoma que corresponda.

Segundo o recollido no devandito protocolo¹, considérase que a apertura e exhumación dunha foxa común é unha tarefa interdisciplinar e que require a intervención de historiadores, arqueólogos e especialistas forenses.

¹ Recollese parte do contido do Protocolo coa finalidade de que sirva tamén como guía metodolóxica durante a execución dos traballos.

A solicitude para a realización de traballos relativos á apertura e exhumación dunha foxa debe ser presentada, tal e como se sinala no protocolo de actuación, para que sexa aprobada pola Comunidade Autónoma correspondente e pola entidade local na que se atopen os restos, e debe ir acompañada dun proxecto no que, sempre que sexa posible se acrediten os seguintes extremos:

- Identificación do organismo, asociación ou particular que promove a actuación e razóns para ilo.
- Estudo documental previo sobre a localización da foxa e dos individuos que poden aparecer.
- Identificación do equipo técnico que procederá á exhumación, con identificacións dos responsables.
- Características esenciais do proxecto de intervención arqueolóxica e, no seu caso, da investigación forense a realizar.
- Calquera outro dato que sexa de interese para a avaliación e viabilidade do proxecto.

Una vez que a Administración autorice as actuacións contidas no proxecto, o procedemento constará das seguintes fases:

- Investigacións preliminares.
- Intervención arqueolóxica.
- Investigación forense dos restos humanos.
- Informe final.
- Destino final dos restos.

En canto á intervención arqueolóxica, o protocolo distingue tres apartados: informes e autorizacións, as actuacións propiamente ditas e o informe final.

En canto aos informes e autorizacións, os promotores da exhumación deben realizar as seguintes actuacións:

- Elaborar un informe previo sobre a localización e características da foxa.

- Elaborar un proxecto de intervención único que englobe, como primeira fase, a de prospección do entorno da foxa, para a súa localización exacta, e unha segunda fase de escavación, a non ser que o proxecto soamente contemple un dos aspectos, por pospoñer a segunda ou por estar a primeira xa realizada.

O contido do proxecto será o seguinte:

- Descrición dos traballos de arqueoloxía e planificación.
 - Metodoloxía, no que deberá consignarse no caso da prospección a execución de tarefas de observación e/ou uso de métodos xeofísicos de teledetección. Tanto na prospección como na escavación, explicitarase a metodoloxía empregada no rexistro de datos e documentación, o tratamento e depósito dos materiais. Deberanse empregar as técnicas de prospección máis adecuadas, segundo o estándares de investigación admitidos internacionalmente.
 - Medios humanos e materiais.
 - Tempo de execución da intervención ou data de inicio dos traballos.
 - Custo previsto da intervención.
- Solicitar os permisos e autorización correspondentes.
 - Permiso por escrito dos familiares dos falecidos ou dos seus representantes legais. No caso necesario, tanto a entidade local como a Comunidade Autónoma onde se localicen os restos deberán realizar publicacións en taboleiros municipais, boletín provinciais ou autonómicos ou diarios de maior difusión. A oposición por parte de calquera dos familiares ou das entidades que os representan á exhumación deberá ser ponderada pola Comunidade Autónoma, á vista do cal, e tendo en conta os intereses dos familiares en primeiro termo, logo de darlle audiencia a estes interesados, decidirá a realización total, parcial ou a non realización dos traballos.

- Acceso aos terreos: no caso de que se trate de terreos de titularidade pública, as autoridades competentes autorizarán, salvo causa xustificada de interese público, a ocupación temporal dos terreos. Si se trata de terreos de titularidade privada, deberase obter o consentimento dos titulares de dereitos afectados sobre os terreos nos que se atopen os restos. Se non se obtivese o dito consentimento, deberásele comunicar á Administración competente para o inicio dos trámites para a ocupación temporal dos terreos. A ocupación temporal dos terreos terá a duración estritamente necesaria para a realización das tarefas de prospección e escavación e rexerá polo previsto na normativa aplicable en materia de expropiación forzosa. As actuacións reiniciaránse cando se resolva o expediente administrativo sobre ocupación dos terreos.
- Deberase solicitar autorización para realizar as tarefas de prospección, exhumación, e identificación á Administración titular dos terreos. Ademais deberase cumprir cos requisitos establecidos polas Comunidades Autónomas en canto a escavacións arqueolóxicas (obtención de permisos, rexistro de materiais, prazos, etc.). Tamén se necesita o correspondente permiso da entidade local onde se atopen os restos, nos casos en que resulten afectadas as competencias de execución que corresponden aos municipios ou outros entes locais (cemiterios e servizos funerarios, execución urbanística, obras ou outros servizos).
- Os achados poñeránse inmediatamente en coñecemento da entidade local correspondente, da Comunidade Autónoma, Policía ou Garda Civil, así como ao Xulgado de Instrución competente. Si se trata de terreos adscritos á Administración Xeral do Estado ou as súas entidades instrumentais, tamén se poñerá no seu coñecemento.

Xa no relativo as actuacións propiamente ditas, o protocolo especifica que os pasos a seguir son os seguintes:

- Planificación: dirección, identificación dos membros do equipo, distribución de tarefas, plan de escavación, material necesario. Respecto aos membros do equipo, e na medida en que así o requiran as necesidades de exhumación, articularase a participación de todos ou algún dos seguintes técnicos:
 - Arqueólogos: dirixirán a actuación dende o punto de vista da arqueoloxía. Sería preferible que tiveran experiencia na escavación de necrópoles.
 - Expertos en antropoloxía forense: realizarán a investigación *in situ* cando sexa necesaria e a vixilancia do traslado dos materiais.
 - Expertos en medicina forense: se a exhumación se realiza dentro dun cemiterio.

Por outra parte, o material necesario dependerá da localización da foxa, así como do número de persoas cuxa localización e exhumación se pretende. Débese dispor do equipo de escavación necesario segundo os estándares da investigación recoñecidos internacionalmente, sendo recomendable o uso de instrumentos pequenos como palustres, brochas, espátulas de madeira e instrumentos odontolóxicos. A utilización de medios mecánicos deberá ser excepcional e xustificada en cada caso.

- Documentación das tarefas realizadas. A título de exemplo, e como referencia, a documentación podería facerse en texto, debuxo, foto e vídeo. Debese fotografar a zona de traballo antes de iniciar as tarefas e despois de que conclúan. Así mesmo, elaborárase un “Diario” das actuacións, especificando os técnicos que interveñen, tempo de dedicación e as incidencias que se produzan.

En tal sentido, débese documentar sobre o terreo calquera dato que axude na identificación dos restos, a recollida de calquera elemento asociado aos individuos (efectos persoais, restos de tecidos, etc) ou aos feitos ocorridos (casquiños e restos de munición, etc).

- Escavación: aos procedementos de escavación asistirán, si así manifestaron o seu desexo, os familiares directos das vítimas. Son de aplicación ás intervencións arqueolóxicas as previsións do título V, relativas ao patrimonio arqueolóxico, da Lei 16/1985, de 25 de xullo, sobre o Patrimonio Histórico Español, así como as normas aprobadas sobre esa materia polas CCAA. Estes procedementos axustaranse aos estándares de investigación recoñecidos internacionalmente. A tal fin, estímase de especial importancia actuar tendo en conta as seguintes consideracións:
 - Débense ter en conta os fundamentos do procedemento de escavación en canto a referencias métricas, extracción ordenada, cribado de terras, toma de mostras, retirada de terras, observación dos perfís de gabiá, protección do lugar, recolección de evidencias, observación do material *in situ*, tratamento dos restos, etc.
 - É fundamental o establecemento dun perímetro de seguridade, balizado e protexido para evitar o deterioro ou espolio dos restos, ao que só teña acceso o persoal autorizado. En todo caso débese poñer especial coidado e meticulosidade na conservación e non deterioro dos materiais extraídos.
 - En caso de localización de restos, comunicáraselle tanto á Comunidade Autónoma, como á entidade local, ao Xulgado de instrución competente, como á policía ou garda civil a entidade e características dos achados.
- Levantamento de restos: realizarase sempre coa participación de expertos en antropoloxía forense, garantindo a cadea de custodia a fin de reflectir todas as incidencias da mostra, dende que se realiza a toma ata que se destrúe ou devolve.
- Custodia dos restos e extracción de mostras: os expertos elixirán mostras que sexan significativas para proceder á identificación dos restos achados e que permitan un mellor análise para os fins deste protocolo. En canto ao resto dos achados, se non fora factible o seu traslado ao

laboratorio que realice as análises, serán ou ben trasladados ao cemiterio do municipio, ou ben a aquel lugar que o Concello especifique, ou ben, manteranse debidamente protexidos e referenciados, no lugar do achado. A opción a elixir será a que apunten os expertos en antropoloxía, de acordo cos medios que ofrezca o Concello ou a Comunidade Autónoma, e sempre tendo en conta a necesidade de identificación e preservación dos restos. En calquera caso, o traslado e a preservación realizaranse de acordo cos Regulamentos de Policía Sanitaria Mortuoria vixentes en cada Comunidade Autónoma, a normativa local que sexa de aplicación ao caso, ou a estatal, no suposto de que os restos se foran a trasladar a outro país.

- Traslado de mostras: deberanse reflectir e archivar datos na toma de mostras, na conservación, no transporte, na entrada ao laboratorio, durante o análise, e despois da análise. O informe, en todo caso, debe axustarse á Orde JUS/1291/2010, de 13 de maio, pola que se aproban as normas para a preparación e remisión de mostras obxecto de análise polo Instituto de Toxicoloxía e Ciencias Forenses (BOE de 19 maio de 2010), cando sexan remitidas a dito instituto. No resto dos casos poderán servir ditas normas de referencia para o análise das mostras, ao igual que as Recomendacións para a recollida e o envío de mostras con fins de identificación xenética da Sociedade Internacional de Xenética Forense, publicadas polo Ministerio de Xustiza. En todo caso, o traslado de restos requirirá autorización da Comunidade Autónoma e Entidade Local competente e farase de acordo cos Regulamentos de Policía Sanitaria Mortuoria vixentes en cada Comunidade Autónoma, coa normativa local, ou estatal, no suposto de que os restos se vaian a trasladar a outro país.

Xa por último, no relativo ao informe que debe dar conta dos traballos realizados, o protocolo sinala que se especificarán as seguintes cuestións:

- Os compoñentes do equipo, as tarefas asignadas e as tarefas realizadas.
- Descrición e inventario dos restos localizados.
- Situación dos restos exhumados.
- Medidas de protección e conservación dos restos dende o seu descubrimento ata o seu destino previsto, especificando responsables e os detalles de conservación, embalaxe e depósito dos restos.
- Axuntarase levantamento planimétrico e unha ficha para cada individuo, no que se consignarán as incidencias antropolóxicas destacables.
- Axuntaranse os documentos gráficos e fotográficos pertinentes.

En relación á normativa vixente en materia de intervencións arqueolóxicas na Comunidade Autónoma de Galicia, o presente proxecto obedece ao recollido no artigo 96 da LPCG que establece que para a realización de actividades arqueolóxicas, como é o caso, resulta necesario presentar un proxecto que conteña un programa detallado e coherente, que acredite a conveniencia e interese científico da intervención e que avale a idoneidade técnica de quen asuma a dirección. Ademais, segundo o disposto no artigo 6 do DAAG, o proxecto debe conter:

- Metodoloxía e plan dos traballos.
- Plano topográfico fixando a situación e emprazamento exacto do proxecto presentado.
- Medios cos que se conta para un adecuado desenvolvemento dos traballos.
- Tempos de execución con datas previstas de inicio e remate da actuacións e /ou as súas fases.
- Relación nominal do equipo técnico previsto, entendido como aquel persoal titulado con formación específica que detente áreas de responsabilidade na execución do proxecto, especificando a capacitación profesional de cada membro.

- Currículo do arqueólogo director, con especial referencia profesional no tipo de actividade para a que se solicita autorización.
- Todos os datos que contribúan á concreción do proxecto.

5. Contexto da investigación e antecedentes

Ao remate da Guerra Civil, a Administración franquista dispuxo procedementos para que aquelas persoas que o desexaran puideran exhumar dalgún parente. Con esa finalidade publícase a Orde de 1 de maio de 1940 sobre exhumación e inhumación de cadáveres de asasinados polos roxos, na cal se establece que *" toda persona que desee exhumar el cadáver de alguno de sus deudos que fueron asesinados por la horda roja, para inhumarlos de nuevo en el cementerio, puede solicitarlo del Gobernador civil de la provincia correspondiente, que, previa la justificación de aquel extremo, concederá el permiso para le traslado e inhumación con arreglo a las disposiciones sanitarias vigentes // . A solicitude de autorización para a realización da exhumación tiña que ser presentada —por el familiar del finado de máis próximo parentesco, el que, en consideración a la patriótica muerte de su deudo, estará exento de pago de derechos sanitarios // .*

ORDEN de 1 de mayo de 1940 sobre exhumaciones e inhumaciones de cadáveres de asasinados por los rojos.

Ilmo. Sr.: Por Orden 6 de mayo de 1939, se dispuso que todo aquel que desee exhumar el cadáver de alguno de sus deudos asasinado por la horda marxista, para ser inhumado en el cementerio, podía solicitarlo dentro del plazo de seis meses, sin que tuviera que abonar derechos sanitarios de ninguna clase.

Numerosas instancias fueron presentadas al amparo de dicha disposición, y muchas más siguen presentándose después de transcurrido el plazo marcado, porque con posterioridad al mismo se van localizando los cadáveres a que se refieren.

Atento este Departamento a atender tan justas aspiraciones de los familiares de aquellos que gloriosamente cayeron por Dios y por España víctimas de la barbarie roja,

He tenido a bien disponer:

Primero.—Toda persona que desee exhumar el cadáver de alguno de sus deudos que fueron asasinados por la horda roja, para inhumarlos de nuevo en el cementerio, puede solicitarlo del Gobernador civil de la provincia correspondiente, que, previa la justificación de aquel extremo, concederá el permiso para el traslado e inhumación con arreglo a las disposiciones sanitarias vigentes.

Segundo.—Si la exhumación y consiguiente inhumación hubieran de hacerse en lugares de distinta provincia, la solicitud habrá de ser elevada a la Dirección General de Sanidad.

También habrá de dirigirse la instancia a la Dirección General de Sanidad cuando la inhumación haya de verificarse en criptas, templos, casas religiosas o en sus locales anejos. Si hubiera de practicarse en alguna iglesia o casa religiosa, habrá de preceder la autorización eclesiástica.

Tercero.—La instancia solicitando la autorización correspondiente será elevada por el familiar del finado de más próximo parentesco, el que, en consideración a la patriótica muerte de su deudo, estará exento de pago de derechos sanitarios.

Orde de 1 de maio de 1940 sobre exhumación e inhumación de cadáveres de asasinados polos vermellos (BOE núm. 130 de 09/05/1940).

Ao pouco publicase a Orde de 22 de xullo de 1940 aclaratoria da de 1º de maio último sobre exhumacións e inhumación de cadáveres de persoas asasinadas durante o período roxo. Nesta aclárase que o disposto na Orde do 1 de maio do mesmo ano non afectaba *"a la eficacia y permanencia de las resoluciones que la autoridad judicial tenga acordadas o acuerde, prohibiendo o condicionando las exhumaciones de cadáveres de hechos delictivos"*.

Á súa vez, procedeuse a elaborar unha sorte de censo de persoas falecidas ou desaparecidas que non entraban no suposto de causantes das pensións recoñecidas na lexislación de guerra. Así, mediante Orde de 18 de maio de 1941 pola que se dá prazo para establecer un censo dos familiares dos caídos en defensa de España establécese que as persoas interesadas – *—familiares de los caídos en defensa de España //* – que careceran de pensión tiñan un mes para formular unha declaración ante a Delegación Rexional do Traballo (art. 1) na que debía figurar o nome do interesado e o do parente falecido, así como o parentesco entre ambos, o número de fillos menores de idade ao seu cargo, patrimonio e ingresos, así como os *—servicios prestados a la Patria por el familiar muerto //*.

Só os familiares das vítimas do bando franquista foron autorizados a localizar, exhumar e reinhumar os restos dos seus achegados enterrados en foxas comúns. Estes familiares recibiron axudas económicas para levar a cabo estas tarefas e algunhas foxas puideron acotarse e doúselles a mesma protección legal que aos camposantos.

Neste senso, a comezos de abril de 1940 publicase a Orde de 4 de abril de 1940 dispoñendo que polos Concellos se adopten medidas que garantan o respecto ao lugares onde xacen enterradas as vítimas da revolución marxista. Nesta dispónse que *"con el fin de evitar posibles profanaciones y de guardar respeto debido a los restos sagrados de los mártires de nuestra Cruzada, los Ayuntamientos acotarán y cerrarán de modo provisional, pero que reúna las precisas garantías de seguridad, aquellos lugares en donde conste de manera*

cierta que yacen restos de personas asesinadas por los rojos, que non han sido identificados o reclamados por sus familiares // (art. 1).

Feito isto debíase solicitar a declaración do lugar como “*tierra sagrada*”, como si se tratase dun novo cemiterio municipal (art. 2), e no caso de que o número de individuos fora moi reducido, trasladaríanse a unha parcela designada para esta finalidade no cemiterio máis próximo (art. 3).

ORDEN de 4 de abril de 1940 disponiendo que por los Ayuntamientos se adopten medidas que garanticen el respeto a los lugares donde yacen enterradas las víctimas de la revolución marxista.

La diversidad de los lugares donde la saña marxista conducía a sus víctimas para darles muerte, ha motivado la existencia, en muchos términos municipales de los que padecieron la dominación roja, de sitios varios en que yacen restos humanos que, al no haber sido posible su identificación, no han reclamado hasta la fecha los familiares para traslado al cementerio.

El homenaje debido a nuestros mártires exige que, hasta tanto puedan ser recogidos dichos restos en el Panteón de los Caídos, se adopten con carácter provisional medidas que aseguren el respeto a los expresados lugares, convirtiéndolos en tierra sagrada, bajo el cuidado de los Ayuntamientos.

Por ello,

Este Ministerio ha dispuesto:

Artículo 1.º Con el fin de evitar posibles profanaciones y de guardar el respeto debido a los restos sagrados de los mártires de nuestra Cruzada, los Ayuntamientos acotarán y cerrarán, de modo provisional, pero que reúna las precisas garantías de seguridad, aquellos lugares en donde conste de manera cierta que yacen restos de personas asesinadas por los rojos, que no han sido identificados o reclamados por sus familiares.

Art. 2.º Acotado el lugar, la Corporación solicitará, de la correspondiente Autoridad eclesiástica, que se le conceda el carácter de tierra sagrada, en la misma forma que si se tratase de un nuevo cementerio municipal.

Art. 3.º En el caso de que el número de Caídos sea muy reducido, el Ayuntamiento acordará y verificará su traslado a una parcela designada para este exclusivo objeto en el Cementerio más próximo, haciéndolo constar en ella con la debida reverencia.

Orde de 4 de abril de 1940 sobre exhumación e inhumación de cadáveres de asesinados polo vermellos (BOE núm. 96 de 05/04/1940)

Coñécense outros exemplos de exhumacións autorizadas e realizadas no pasado século, e tense coñecemento tamén da realización de exhumacións masivas a finais dos 70, cando se transitaba cara a democracia, a pesar de que apenas existe documentación que o acredite. Mais non é ata o ano 2000 cando se comezan a abrir foxas comúns da Guerra Civil española con metodoloxía científica, e cando se comeza a andar un camiño, do que aínda queda moito que transitar, cara a recuperación da memoria democrática, a identificación e recoñecemento das vítimas do xenocidio e a reparación do dano causado nas súas familias.

Dende aquel ano 2000 no conxunto do Estado español exhumáronse máis de 500 foxas comúns e recuperáronse miles de restos (Etxebarria e Solé, 2019), destacando o período comprendido entre o ano 2007 e o ano 2011 en canto ao número de foxas exhumadas, o cal hai que poñer en relación á aprobación da coñecida como Lei da Memoria Histórica no ano 2007, e o apoio - económico - do Goberno central naquela altura.

En Galicia, e atendendo aos datos recollidos por Lourdes Herrasti (2020), nos últimos 20 anos realizáronse un total de 27 exhumacións de foxas comúns recuperándose un total de 75 individuos.

A II Conferencia Sectorial de Memoria Democrática – órgano creado para a cooperación entre administracións co fin de levar a cabo tarefas consultivas, decisorias e de coordinación entre o Estado e as comunidades autónomas en todo o relativo ás políticas de Memoria Democrática – acordou en setembro do 2022 os criterios de reparto, así como o propio reparto, dos fondos previsto nos Orzamentos Xerais de 2022, para busca, identificación e dignificación de persoas desaparecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura.

O crédito destinado á Comunidade Autónoma de Galicia ascende a 102.511,04 €.€, os cales teñen como obxecto a realización das tarefas de localización, exhumación e identificación de persoas desaparecidas durante a Guerra Civil e a Ditadura, así como para actividades de divulgación dos traballos efectuados e resultados conseguidos e de dignificación dos lugares

de enterramento e promoción dos lugares de memoria asociados aos mesmos.

Con esta finalidade, subscríbese un convenio de colaboración entre a Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo, a Consellería de Cultura, Educación e Universidade e a Universidade de Santiago de Compostela para desenvolver, ao longo do período 2021-2024, as seguintes liñas estratéxicas:

- Localización, exhumación e identificación de vítimas.
- Divulgación de traballos efectuados e resultados conseguidos.
- Dignificación dos lugares de enterramento e promoción dos lugares de memoria.

No marco do devandito convenio, no ano 2021 realizáronse dúas intervencións arqueolóxicas:

- Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa común con vítimas da represión franquista no Cemiterio Municipal de Vilagarcía de Arousa (Pontevedra).
- Intervención arqueolóxica na Igrexa de San Pedro de Filgueira (Crecente, Pontevedra) para a identificación e exhumación dos restos de César Alberte.

No caso da primeira, o espazo intervindo correspóndese fundamentalmente – realizouse tamén unha sondaxe máis ao norte deste espazo principal - ao lugar no que se previa a localización dunha foxa común na que se atoparían depositados restos humanos de vítimas que violencia que acompañou ao golpe de Espado de xullo de 1936, un espazo situado na esquina sur do Cemiterio Municipal de Vilagarcía de Arousa. Nesta zona, a diferenza do resto da metade máis occidental do cemiterio, non se levantaron bloques de nichos, deste xeito o espazo unicamente se viu afectado pola existencia de antigas tumbas, tres panteóns, unha pequena fonte e un monólito “en lembranza dos republicanos que xacen desde 1936 nesta foxa común”, tal e como indica unha inscrición.

En concreto, os restos que presumiblemente se atopaban no espazo intervido corresponderíanse a: Rodrigo Berruete Alexandre, Manuel Limeres Ordóñez, Antonio Sayanes González, Manuel Díaz Hermo, Urbano Tarrío Montero, Pilar Fernández Seijo, Josefa Barreiro González, Luíz Castro Lojo, Eduardo Ferreirós Boullosa, Avelino Fuentes García, Amador Gómez Agustiño, Luíz Iglesias Galáns, Inocencio Lamas Bugallo, Joaquín Ramos Patiño, José Ramón Roo Pérez, Luíz Vilas Barreiro, Luis Aragunde Alfonsín, Matias Bouzada Torrado.

Zona de intervención no cemiterio municipal de Vilagarcía.

Zona na que se interveu no cemiterio municipal de Vilagarcía.

No sector máis meridional da área intervida no se identificaron restos de ningún tipo, así como tampouco evidencias de escavacións ou remoción do terreo realizadas con anterioridade – elementos interfaciais verticais - . Unicamente nos espazos escavados entre as tumbas existentes se identificaron estruturas correspondentes a enterramentos, se ben, ningún deles tiña as características propias dos que se esperaba atopar – restos en cadaleitos e aparentemente sen indicios de violencia -. En todo caso, cómpre chamar á atención sobre as reutilizacións documentadas de enterramentos, así como sobre os enterramentos sen restos – posiblemente pola retirada destes para seren depositados en nichos de construción máis recente -, procesos que afectaron a boa parte da área intervida na que se identificaron enterramentos e que dificultan que a día de hoxe o proceso de busca levado a cabo.

No caso da intervención efectuada en Crecente, tendo en conta a información da que se dispoñía logo das investigacións feitas en relación ao lugar no cal foran depositados os restos de César Alberte, nomeadamente a información aportada por quen foi enterrador na parroquia de Filgueira, propúxose a realización dunha sondaxe na cabeceira da igrexa parroquial, pola parte externa do muro do inmovible, a cal inicialmente se proxectou cunhas dimensións de 6x3 metros, máis que finalmente alcanzou unhas dimensión de 8x3 metros.

Zona da intervención arqueolóxica na Igrexa de San Pedro de Filgueira

Traballos de escavación na Igrexa de San Pedro de Filgueira

Durante os traballos de escavación identificáronse os restos – cranios fundamentalmente - de sete individuos con sinais de violencia, así como un esqueleto completo dun individuo en posición primaria e non funeraria. Todos estes restos están en proceso de análise polo que aínda non é posible asocialos a César Alberte, ou a outras posibles vítimas da represión franquista asasinadas no ámbito da zona de estudo.

No ano 2022, no marco do xa mencionado convenio, realizáronse 3 intervencións arqueolóxicas:

- Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa común con vítimas da represión franquista no Cemiterio parroquial de San Rosendo de Celanova (Ourense)
- Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa común con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santiago da Capela (A Capela, A Coruña)
- Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa común con vítimas da represión franquista no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame, A Coruña)

Na intervención desenvolvida en Celanova, tendo en conta a información da que se dispoñía realizouse unha sondaxe 30 m2 no aire oeste da parte nova do cemiterio, nunha parte actualmente axardinada.

Os restos que probablemente se atopaban no espazo intervido corresponderíanse a: Baldomero Vigil-Escalera, Marcelino Fernández García, Guillermo de Diego Álvarez, Alfonso Moreno Gayol, Abelardo Suárez del Busto, Belarmino Álvarez García, Mariano Blanco González. Todos eles veciños de Xixón, trasladados ao mosteiro de San Salvador de Celanova e fusilados en setembro de 1939 na tapia da igrexa parroquial.

Zona de intervención no cemiterio parroquial de San Rosendo de Celanova

Lugar no que se desenvolveu a sondaxe. Estado previo

Procedeu-se á recuperación dos restos de 7 individuos. A foxa estaba formada por unha zanza duns 5 m de lonxitude e uns 40 cm de ancho. Acumulaba dous corpos na zona Este (un encima doutro), dous corpos na zona Oeste (un encima doutro) e tres corpos entre ambos os grupos, tamén uns encima doutros. Seis dos sete individuos localizados na foxa presentaban signos de violencia.

Tralos análises forenses realizados, encabezados polo antropólogo forense D. Fernando Serrulla, do Instituto de Medicina Legal de Galicia, conclúese que entre os restos recuperados ayopábanse os de Marcelino Fernández García (mecánico de 23 anos) e Abelardo Suárez del Busto (albanel de 29 anos). En canto aos demais restos exhumados non se descarta que puideran ser presos do penal de Celanova.

No caso de A Capela como paso previo á realización de movementos de terra, propúxose a realización dunha prospección mediante xeo-radar ou ground penetrating radar. Os datos achegados pola prospección amosan a complexidade da disposición do subsolo das áreas exploradas do cemiterio (antiga parte civil e eclesiástica) Tralo procesado dos datos da prospección e tendo en conta as informacións recollidas polos historiadores propúxose a realización dunha sondaxe de 2x2 m na zona sueste do cemiterio, preto do muro que delimita o seu terreo e outra de 2x0,5m na parte posterior do cemiterio, unha área afastada da porta de entrada e preto do antigo muro de peche a fin de corroborar ou non as hipóteses da localización das foxas de Joaquín Antón Rodeiro, Francisco Guerreiro, Manuel Franco Bermúdez, Ramón Agrad Fernández, Manuel Prado Allegue e dos irmáns Sardiña Navarro (Celestino e Ramón).

Prospección con xeorrádar IDS RIS FAStWave SOT no cemiterio de Santiago de A Capela

Trala intervención arqueolóxica constatouse que non había indicios de remocións do terreo nin restos de inhumacións nos emprazamentos onde se realizaron as sondaxes.

No que respecta ao espazo intervido no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba (Lousame) este correspondeuse coa zona sueste do cemiterio, xa que as fontes orais situaban nesta zona a posible foxa na que foi enterrado Manuel García Hermo. Nesta zona, procedeuse á localización dun enterramento clandestino dun varón adulto que presentaba signos de violencia. O estudo xenético permitiu excluír que os restos pertencesen a Manuel García Hermo, e abre a porta a futuras investigacións de outras posibles vítimas da represión franquista asasinadas no ámbito da zona de estudo.

Situación das áreas intervidas no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba

Traballos de escavación no cemiterio parroquial de Santaia de Vilacoba

No ano 2023, no marco do xa mencionado convenio, realizáronse 3 intervencións arqueolóxicas:

- Exhumación da foxa do cemiterio do Castro (Pexeiros), Viana do Bolo (Ourense).
- Exhumación da foxa do cemiterio de San Salvador de Trasanqueros, Oza-Cesuras (A Coruña).
- Exhumación da foxa do cemiterio de Santa María a Maior do Val, Narón (A Coruña).

Coa intervención no cemiterio de O Castro, pretendíase recuperar os restos de Anunciación Casado Atanes ("La Pasionaria"), veciña de San Mamede, enterrada no citado cemiterio de Castro, paseada o 21 de agosto de 1936 na leira de Gracinda polos militares sublevados. Esta contou con 2 fases. Nunha primeira fase realizouse unha sondaxe nun lateral do cemiterio, -entre o muro do adro e o muro norte da igrexa- xunto a placa conmemorativa que leva o seu nome. Baixo os niveis superficiais, foron localizados dous enterramentos de época contemporánea, posiblemente da segunda metade do século XX polos restos plásticos localizados sobre estes.

Posteriormente, realizouse unha segunda fase, xa que , durante a realización dos traballos de escavación da sondaxe 1 e grazas a un informante que afirmaba coñecer de primeira man o lugar de enterramento, realizouse unha segunda escavación para comprobar esta información, a 10 m cara o E da sondaxe 1, que se denominou Sondaxe 2. Nesta sondaxe, trala retirada dos depósitos superiores, foi localizado un enterramento que se deu en nomear Tumba 3. Este enterramento, atópase a 1 m 10 cm de potencia, tallado parcialmente no substrato rochoso cara o S, en nos niveis de recheo cara o N, podería pertencer a unha muller de idade e estatura compatibles coa que tiña Anunciación no momento do seu deceso, segundo a información dada.

Situación das sondaxes realizadas no cemiterio de O Castro

Tamén se realizaron traballos de prospección por metalodetección no lugar onde Anunciación foi paseada, a chamada Curva das Revendeitas, os resultados obtidos durante estes traballos foron negativos.

Traballos de prospección

No que respecta ao espazo intervido no cemiterio de San Salvador de Trasanquelos realizáronse dúas sondaxes, unha ao E, detrás da igrexa (sondaxe 100) cunhas dimensións de 3x3 m e outra no lateral N do templo (sondaxe 200) cunhas dimensións de 1m de ancho no extremo W, 70 cm no extremo E e 3.80 m de longo.

Estes traballos realizados afondaron no coñecemento do cemiterio de Trasanquelos, un lugar que presenta un gran nivel de revolto debido á constante actividade de reihumación, tan característica dos cemiterios rurais galegos. Así, por un lado vemos como no sector 100 aparecen dende a retirada da capa vexetal gran cantidade de restos inconexos, abundancia que aumenta segundo afondamos nas UUEE 103 e 104, resultando no achado de 10 cranios na cata realizada no flanco W e de 3 fosas na mesma cata.

Por outra banda, no sector 200, foron localizados 4 individuos, enterramentos que polas súas características son posteriores aos anos 30. Polo tanto, estes, posiblemente desprazaron os restos óseos anteriores, restos achados por toda a sondaxe (UUEE 202 e 203), dos que destacamos o grupo denominado restos 02, os cales contiñan unha serie de ósos longos e dous cranios, que tras ser observados polo antropólogo forense en campo podían ser susceptibles de pertencer a Rafael Fernández e Juan Torreiro, xa que presentaban, polo menos un, signos de violencia.

Localización das áreas intervidas no cemiterio de San Salvador de Trasanquelos

No que respecta ao ano 2024, leváronse a cabo dous proxectos arqueolóxicos:

- Ampliación da Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María a Maior do Val (Narón, A Coruña).
- Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio da igrexa parroquial de Cabreira (Salvaterra de Miño, Pontevedra).

No municipio de Narón, os traballos realizados entre os días 4 e 15 de novembro de 2024 tiveron como obxectivo a ampliación da intervención arqueolóxica realizada no ano 2023-2024. En base aos datos obtidos durante a campaña anterior propúxose a escavación dun total de 29,3m². A intervención circunscribiuse á área perimetral dos nichos sitos ao W do cemiterio cunha anchura de 1 m dando un resultado positivo en canto aos obxectivos concretos do proxecto permitindo localizar e delimitar parcialmente enterramentos ou foxas clandestinas. Ao mesmo tempo a intervención permitiu constatar a afección directa do corpo de nichos, feito que impediu a exhumación dos restos.

Realizada a intervención, esta confirmou a existencia de dous enterramentos colectivos sincrónicos (sector 3 con canto menos 3 individuos e sector 4 con canto menos 2 individuos). Por outra banda, no sector 4 localízase un enterramento individual (individuo 14) e no sector 3 os restos doutro enterramento posiblemente individual (individuo 11, do que soamente se localizan restos de calzado e 5 metatarsos). No sector 2 localízanse 7 individuos que puideran pertencer a un mesmo enterramento tipo foxa.

A disposición dos corpos no sector 3 e 4 mostra a mestura de membros, con total ausencia de orde e organización, consecuencia de deixar caer os corpos aleatoriamente. Neste caso púidose afirmar que estamos ante foxas que acollen a inhumación clandestina construída ex profeso para este fin, presentando unha secuencia deposicional que reflicte un só momento, sen constatar hiatos temporais entre as vítimas, mostrando unha clara sincronía

entre os corpos.

No caso da inhumación individual do sector 4 (individuo 13) podería corresponderse con enterramentos irregulares, se ben non se pode constatar, o mesmo acontece co individuo 11. Neste último caso cabe a posibilidade de que fora enterrado, nalgún momento sen determinar, un individuo cuxos restos foron posteriormente exhumados para depositalos noutra localización, quizais nalgún dos nichos da parte do cemiterio máis recentemente construída.

No tocante ao sector 2, localizáronse 7 individuos que atendendo á disposición dos restos poderían presentar indicios como mínimo dun enterro non tradicional.

Os datos da intervención arqueolóxica permitiron marcar a situación das foxas no cemiterio de O Val debaixo dos nichos que se sitúan na zona W do cemiterio. Ao mesmo tempo, os resultados permiten falar de que estamos ante un espazo no que presumiblemente se atoparían varias foxas de que responden tanto a momentos temporais como a dinámicas de enterramento diferentes. Hai que ter en conta que estaríamos falando de 52 vítimas asasinadas en 7 datas diferentes e sendo grupos de diferentes tamaños .

Non se realizou a exhumación dos restos óseos nin se chegou ao rexistro completo de todas as foxas que poden existir no cemiterio debido á propia situación das mesmas. Con toda probabilidade quedarían varias foxas debaixo dos bloques de nichos construídos a mediados do S.XX.

Con respecto á intervención na parroquia de Cabreira (Salvaterra do Miño), realizada en novembro de 2024, pretendíanse recuperar os restos de 5 individuos, os supostos paseados de Moaña.

A sondaxe realizada deu un resultado positivo en canto a localización de individuos, posiblemente catro dos cinco represaliados que se buscaban na intervención vencellados coa represión franquista.

Neste senso, nun primeiro momento realizouse unha sondaxe de 3,5 m x 4 m x 1,40 m x 4 m, onde foron localizados os restos de dous individuos, e cunha posterior ampliación de un apéndice de 1,5 m x 1,5 m x 1,5 m cara o E da

sondaxe inicial, co obxectivo de localizar os restos de tódolos individuos.

No primeiro momento foron localizados dous enterramentos, en caixas de madeira que se deron en chamar Individuo 1 e Individuo 2. Entre os diferentes obxectos persoais que se localizaron durante os traballos, entre as pernas do Individuo 1 foi localizado unha vaina de bala de pistola semiautomática de 9 mm, probablemente unha Astra 400, arma regulamentaria dos exércitos tanto o Republicano como o Sublevado durante a Guerra Civil Española, aínda que esta arma ten unha longa traxectoria no exército profesional e é complexo acoutar o seu uso.

Na segunda ampliación, foron localizados os Individuos 3 e 4.

Tanto este como a localización de obxectos persoais non comúns nos enterramentos, como pode ser a dunha carteira con moedas pertencentes a República Portuguesa datadas entre os anos 1924 e 1926, anos previos a Guerra Civil. A localización destas moedas nunha carteira e a súa cronoloxía, fai pensar que non se tratan de enterramentos comúns.

Cara o E da sondaxe entre os individuos 1 e 2 e os Individuos 3 e 4, localízase unha foxa que se atopaba reenchida con material descontextualizado. Esta foxa valeira, tanto pola súa orientación, coma pola súa forma, así como a localización entre os dous grupos de enterramentos, fai pensar que se trata de unha exhumación de un quinto individuo, xa que non é posible que se atope ao E da sondaxe (pola localización de tumba históricas neste sector) coma ao W da sondaxe, pola situación dun muro, o que fai que a ausencia de un quinto individuo nos fala dunha posible exhumación clandestina do mesmo, momentos despois do seu enterramento.

Durante a realización da sondaxe, foron localizados diferentes restos de índole arqueolóxica. No intre de seren localizados, deuse aviso de forma telemática a Dirección Xeral de Patrimonio Cultural.

Estes restos localízanse ao NW da sondaxe maiormente, e están vencellados ao mundo romano, ou tardoromano, ao tratarse de un pavimento, un *opus signinum*, cortado en dous momentos: o primeiro, por unha foxa circular na esquina NW da sondaxe, e nun momento posterior, polos enterramentos

exhumados nesta intervención. Neste senso cabe destacar a localización de tres foxas circulares escavadas nos niveis xeolóxicos, e que se atopan baixo os niveles dos enterramentos exhumados durante a intervención. Estas foxas non foron escavadas o non atoparse dentro dos obxectivos da intervención.

Tamén foi localizado un muro, do que conservamos soamente a última fiada, probablemente vencellado o pavimento, e que se atopa cortado tamén por estes enterramentos.

Xa no extremo E da sondaxe, foron localizados dúas tumbas históricas de laxas de pedra e de cronoloxía indeterminada que se atopan cortados tamén polos enterramentos exhumados, e que non foron escavadas polo mesmo motivo que o resto dos achados arqueolóxicos.

Os materiais arqueolóxicos recuperados falan, en xeral dun xacemento vencellado ao mundo romano ou da tardoantigüidade.

En canto os obxectivos da intervención, en xeral, os resultados son positivos, aínda que non son concluintes, xa que soamente as probas tanto forenses coma os análises xenéticos que se están a realizar, poden determinar se os restos óseos recollidos na sondaxe, pertencen a catro dos 5 individuos que se estaban a procurar como obxecto principal desta intervención. Os restos exhumados foron trasladados a Unidade de Antropoloxía Forense do Instituto Legal de Galicia, coa finalidade de sometelos ás analíticas pertinentes a efectos de identificar se pertencen ou non a represaliados, e de ser o caso, poñer os restos a disposición dos seus familiares.

De seres negativos os resultados xenéticos e forenses, procederá a devolución dos restos ao lugar do que foron exhumados.

6. Localización do ámbito de traballo

A intervención arqueolóxica está situada no concello coruñés de Rianxo, concretamente no cemiterio de Santa María de Asados. Trátase, na actualidade, dun espazo limitado ao redor da Igrexa, rodeado pola construción de panteóns verticais, excepto no lateral N, así como tamén se levou a cabo unha ampliación do mesmo fora dos muros da igrexa, en concreto cara o E.

Localización do cemiterio de Santa María de Asados, Rianxo.

As coordenadas UTM (ETRS89) Fuso 29N da zona de actuación son as seguintes:

- X: 517379
- Y: 4725021

A información histórica indicaba nuns casos, que a foxa atopárase na chamada tumba dos forasteiros, mentres que noutros casos, apuntábase a que os

restos das dúas persoas asasinadas estarían situados entre a oliveira e os nichos construídos precisamente no 1936 ao NE do recinto, zona na que se realizou a presente intervención.

Zona NE do cemiterio, entre a oliveira e os nichos (der.) vista dende o SE

7. Contexto patrimonial

En canto á protección patrimonial, o proxecto desenvólvese no ámbito de protección de varios elementos patrimoniais recollidos no PBA.

- Igrexa de Santa María de Asados
- Casa Reitoral

En canto á contorna da intervención, localízase próximo:

- Cruceiro de Asados

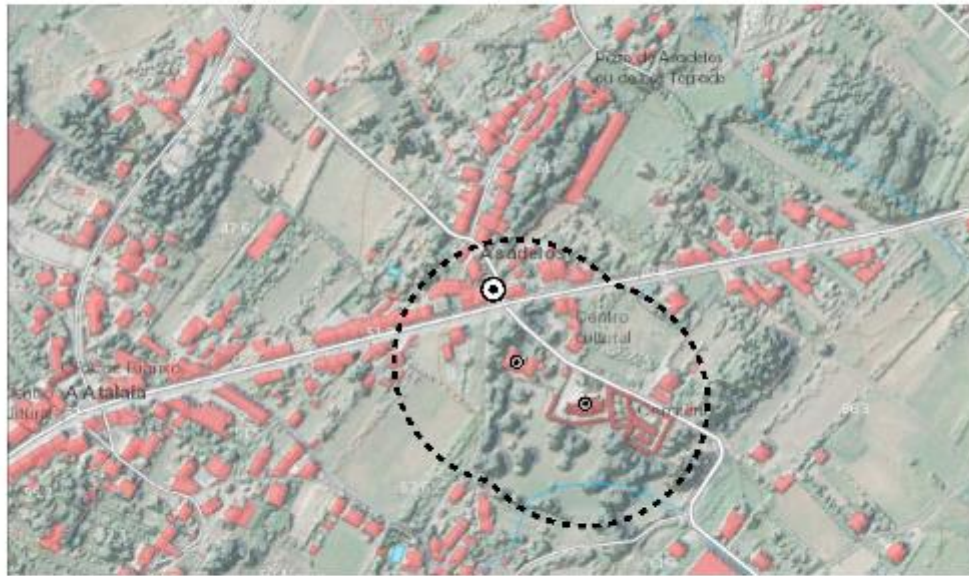

Elementos patrimoniais PBA

CATÁLOGO PATRIMONIO CULTURAL

PBA. Actualización 2025_06

COD_IMPRESIÓN	CÓDIGO	PROVINCIA
Rianxo_32542	-	A Coruña
NOME		NOME_FICHA
Cruceiro de Asados		15072_Rianxo_32542

SITUACIÓN		INTERESE
Lugar	Asados	ETN
Parroquia	Asados (Santa María)	ARC: Arqueolóxico ABS: Antropolóxico ART: Artístico LIN: Lingüístico FIS: Histórico IND: Industrial
Concello	Rianxo	X,Y ETRS89 UTM29
Código INE	15072	517294 : 4725099
DESCRIBCIÓN		

18305

8. Formulación da intervención e obxectivos

O espazo obxecto da intervención arqueolóxica é unha foxa ou enterramentos individuais, na que se atopan depositados os restos de 2 vítimas da violencia que acompañou ao golpe de Estado de xullo de 1936. As foxas forman parte do itinerario que seguían aquelas persoas obxecto desa violencia, sendo o estadio e o espazo final polo que pasaban tras decidirse o seu destino: o asasinato. A efectos de catalogación, son un espazo de enterramento. Os espazos regulares de enterramento están relacionados co tipo de inhumación, co enterramento regular do cadáver nun cemiterio, nunha tumba ou nun nicho identificable; cando a inhumación da vítima non se realiza seguindo ese procedemento, atopámonos ante enterramentos levados a cabo de forma irregular, dos que son paradigmáticos os enterramentos en foxas.

Dentro das foxas aínda existe unha distinción máis a ter en conta a efectos da súa catalogación. Á hora de identificalas e estudalas podemos atoparnos con foxas en campo aberto, é dicir, con foxas comúns que non están relacionadas cun cemiterio, se non que se identifican como tal debido ao abandono de corpos tras o asasinato, producíndose o enterramento nun lugar determinado no que permanecen soterrados sen ser trasladados. Por outra banda, atopamos as foxas comúns de cemiterio, isto é, aqueles espazos existentes dentro dun cemiterio, empregados para outro tipo de inhumacións, e que serviron ao mesmo tempo para o traslado e enterro dos corpos dalgúns asasinados. Son, polo tanto, espazos que xa eran empregados con anterioridade e que foron empregados con posterioridade, pero que tamén serviron como lugar de enterramento para as vítimas.

A foxa do cemiterio de Santa María de Asados, pertence a esta segunda tipoloxía. Debido a isto, o estudo histórico previo á intervención sobre a mesma cobra unha gran importancia, pois ten como obxectivo analizar todos os datos dispoñibles para, na medida do posible, recoñecer o espazo concreto que se empregou para enterrar ás vítimas da violencia. Con isto preténdese facilitar a labor arqueolóxica e economizar os esforzos para que sexa o máis eficiente posible. Delimitar o espazo físico sobre o que se actuará é unha decisión,

ademais, interdisciplinar e consensuada entre os historiadores encargados do estudo, os arqueólogos que a levarán a cabo e o responsable antropólogo forense. Entre todos veñen de concretar ese espazo tras realizarse o estudo previo.

O estudo histórico – realizado polos investigadores e investigadoras do Grupo Histagra - comezou co coñecemento das vítimas enterradas na foxa. O coñecemento da identidade das vítimas é o que permite o seguinte paso da investigación: a documentación de todos os datos posibles relacionados con elas para conseguir identificalas e situalas da forma máis precisa posible. Neste sentido, Galicia ten unha posición privilexiada dentro do conxunto do Estado, pois grazas ao Proxecto Nomes e Voces (2006-2012) contamos cunha base de datos (victimas.nomesevoces.net) na que se atopan catalogadas todas as vítimas da violencia que sucedeu ao golpe de Estado, con numerosos ítems asociados que refiren as diferentes fontes ás que recorrer para a documentación de cada unha desas vítimas. É grazas á base de datos de Nomes e Voces que se puido facer unha primeira achega á documentación asociada a cada asasinado -por exemplo, os rexistros de defuncións-, o que tamén permitiu coñecer que cantidade de información temos dispoñible en cada caso.

Coa intervención obxecto do presente proxecto preténdíase recuperar os restos de 2 vítimas da represión franquista, ámbalas dúas paseadas cun mes de diferenza aproximadamente, as cales estarían nunha foxa ou fosas situadas no adro da igrexa.

A continuación móstrase a información dispoñible sobre as vítimas.

Manuel Piñeiro Abeijón foi paseado no alto da Paradegua, sendo o seu corpo abandonado na estrada próxima á igrexa de Asados. Non quedan testemuñas directas e a memoria que fica revela que foi a veciñanza- en plena celebración das festas patronais—quen levou o corpo de Manuel á caseta das autopsias para logo ser inhumado.

Porén, nalgúns casos dise que os restos da vítima se atopan na tumba dos

forasteiros; e noutros que están nunha fosa entre a oliveira e os nichos, que foron construídos precisamente en 1936. Mercedes Piñeiro López, súa neta, tamén considera que seu avó xace xunto a oliveira, xa que é aí onde unha veciña de Asados llo indicou recentemente. Porén, hai moi pouco que coñeceu esta parte da historia da súa familia.

Manuel Piñeiro Abeijón era un labrador de Belles, parroquia de Macenda, Boiro. Tiña 31 anos cando foi asasinado, e estaba casado con Carmen Piñeiro Bermúdez, ca que tiña dous fillos.

Francisco López Pérez (Fontevella). Case un mes despois do asasinato de Manuel, o 12 de setembro de 1936, Francisco tamén foi paseado no alto da Paradegua, sendo despois levado preto da igrexa. Segundo as pescudas realizadas ata o momento, Francisco foi soterrado xunto a oliveira, lugar onde tamén se baralla a hipótese de que estea Manuel. O neto de Francisco, de nome homónimo, corrobora esta localización, xa que é aí onde ían os fillos de Francisco López a visitar ao defunto.

Francisco foi asasinado cando tiña 34 anos, era natural de Taragoña e estaba casado con María do Carmen Carou Pereira, nada en Asados, tiveron catro fillos. Dedicábase ao transporte de madeira por mar e pertencía ao Sindicato de Oficios Varios.

Se ben dispoñemos de información de ámbalas dúas vítimas que nos pode facilitar a súa identificación, é preciso continuar as pesquisas para aclarar a localización da ou das posibles fosas. Cabe ter en conta que a hipótese principal era que se atopa entre a oliveira e os nichos, pero a memoria é un tanto difusa e incluso nos levou á parte do adro que vai desde a oliveira cara a casa das autopsias, ou mesmo á tumba dos forasteiros, como xa indicamos.

Tomando como hipótese máis viable a localización nas proximidades da oliveira aínda hoxe presente na parte NE do cemiterio antigo, levouse a cabo a realización dunha sondaxe no entorno da árbore mencionada cunhas dimensións máximas de 7.75 m no eixo NW-SE, de 4.20 m de ancho no flanco

SE e 2.10 m de ancho no flanco NW, non afectando ao camiño que descorre polo cemiterio.

Área de actuación ao NE do cemiterio (vermello)

9. Metodoloxía da intervención arqueolóxica

9.1. Estratexia de escavación

En base aos datos da investigación histórica realizouse a proposta do punto de verificación mediante unha sondaxe arqueolóxica. Ao remate dos traballos a sondaxe foi tapada devolvendo o cemiterio ao seu estado orixinal.

Enténdese por sondaxe arqueolóxica, conforme ao establecido no artigo 95 da Lei 5/2016, de 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia, a remoción de terras complementaria da prospección orientada a comprobar a existencia de restos arqueolóxicos ou a recoñecer a súa estratigrafía.

Igrexa de Santa María de Asados, vista dende o N

Detalle do lateral S do cemiterio, vista dende o W

Detalle do lateral S do cemiterio, vista dende o E

Detalle do lateral N do cemiterio, vista dende o W

Detalle do lateral NE do cemiterio, vista dende o SE

Para a realización do proxecto contouse coa colaboración, tanto na investigación histórica como na busca, localización e exhumación do Antropólogo Forense Fernando Serrulla, do Instituto de Medicina Legal de Galicia.

Esta colaboración considérase esencial de conformidade cos protocolos vixentes sobre a materia, e nomeadamente co recollido no Protocolo de actuación en exhumacións de vítimas da Guerra Civil e a Ditadura comentado en anteriores apartados deste proxecto.

Fernando Serrulla conta con 20 anos de experiencia en exhumacións da Guerra Civil española, interveu en máis de 100 exhumacións en colaboración coa Sociedade de Ciencias Aranzadi, foi designado forense responsable no convenio asinado coa Xunta de Galicia no 2022 para acometer exhumación, e é doutor pola Universidade de Granada, adicando a súa tese doutoral á Antropoloxía Forense da Guerra Civil española.

9.2. Rexistro da información

A sondaxe levouse a cabo con medios manuais. Empregouse a técnica de escavación estratigráfica con alternancia de escavación por niveis artificiais. En consecuencia, a intervención avanzou seguindo a secuencia estratigráfica real do terreo, ou ben mediante a retirada en sucesivas capas artificiais ata detectar cambios significativos na estratigrafía, para a continuación realizar unha escavación estratigráfica.

O rexistro e descrición dos diferentes estratos e interfaces que compoñen a estratificación arqueolóxica realizáronse atendendo á adaptación do modelo harrisiano proposto en 1999 por César Parcero Oubiña, Fidel Méndez Fernández e Rebeca Blanco Rotea.

Para facilitar e axilizar o rexistro da información durante os traballos de escavación, así como co obxectivo de xerar un rexistro homoxéneo e coherente en canto aos conceptos, termos e criterios de avaliación empregados, dispúxose dunhas fichas de rexistro previamente confeccionadas como as que se axuntan.

Para a descrición dos depósitos usaranse os seguintes criterios:

Cor	
<i>A cor debe recollese preferiblemente en húmido (fresco), usando os nomes das cores comúns xunto co contrastado directo co código de cores Cailleux. Fixarase a cor predominante, sen impedimento de que se recollan outros tons ou se sinale a variación de cores.</i>	
Composición granulométrica	
<i>Diferenciarase entre texturas de fracción fina (partículas inferiores a 2 mm de diámetro) e grossa (partículas superiores aos 2 milímetros). Para a fracción fina diferenciarase entre (de máis a menos fino) limos, areas e arxilas, mentres que a fracción grossa se clasificará en gravas (2-60 mm), pedras (61-200 mm) ou bloques (>200 mm).</i>	
Estrutura	
<i>A estrutura refírese á organización interna de cada unidade, diferenciarase entre estruturados e non estruturados.</i>	
Compactado / consistencia	
<i>Solto</i>	<i>Non coherente</i>
<i>Suave</i>	<i>A masa ou partículas que forman parte do depósito están moi debilmente unidos e fráxiles, disgregase facilmente baixo presión moi lixeira.</i>
<i>Duro</i>	<i>Moderadamente resistente á presión. Pode disgregarse cos dedos.</i>
<i>Moi duro</i>	<i>Moi resistente á presión. Pode disgregarse coas mans só con dificultade.</i>
<i>Extremadamente duro</i>	<i>Extremadamente resistente á presión. Non se pode disgregar coas mans.</i>
Textura	
<i>Non adherente</i>	<i>O material (Sedimentario) predominante coa que está composto o depósito unha vez liberada a presión practicamente non se adhire aos dedos.</i>
<i>Lixeiramente adherente</i>	<i>O material predominante co que está composto o depósito unha vez liberada a presión o material adhirese aos dedos pero despréndese completamente.</i>
<i>Adherente</i>	<i>Despois da presión o material adhirese aos dedos e tende a estenderse bastante cando se separan os dedos.</i>
<i>Moi adherente</i>	<i>Logo da presión, o material adhirese</i>

	<i>fortemente aos dedos e é decididamente extensible cando estes se separan.</i>
Plasticidade	
<i>Non plástico</i>	<i>Non se forma cordón.</i>
<i>Lixeiramente plástico</i>	<i>Fórmase cordón pero rómpese inmediatamente se se curva en forma de aro.</i>
<i>Plástico</i>	<i>Fórmase o cordón pero rómpese ao dobralo en forma de aro.</i>
<i>Moi plástico</i>	<i>Fórmase cordón e pódese dobrar sen que se rompa.</i>
Límites	
<i>Abrupto</i>	<i>0-2 cm</i>
<i>Claro</i>	<i>2-5 cm</i>
<i>Gradual</i>	<i>5-15 cm</i>
<i>Difuso</i>	<i>>15 cm</i>
Abundancia de restos	
<i>Estéril</i>	<i>0 elementos</i>
<i>Moi poucos</i>	<i>2-5 elementos</i>
<i>Poucos</i>	<i>5-10 elementos</i>
<i>Abundantes</i>	<i>10-20 elementos</i>
<i>Extremadamente abundantes</i>	<i>>20 elementos</i>

Para a descrición de elementos interfaciais verticais/cortes:

Tipo de estrutura	<i>Indicarase a tipoloxía atendendo aos criterios de fosa/silo, oco de poste, gabia, etc.</i>
Forma en planta	<i>Refírese a forma da boca en planta, que se diferenciara entre globular, cuadrangular ou irregulares.</i>
Dimensións e profundidade	<i>Deixarase constancia do tamaño en planta e a fondura medida entre a boca e a base, entendida como o extremo máis afastado da boca.</i>
Paredes	<i>Farase referencia a si as paredes son simétricas ou non, e indicarase, cando sexa posible, a pendente das paredes medidas entre a boca e a base.</i>
Niveis de recheo	<i>Seguiranse os criterios establecidos para a descrición das secuencias estratigráficas.</i>
Observacións	<i>Indicaranse tamén aquelas características que resulten de interese e non foran rexistradas na descritiva.</i>

Para a descrición de estruturas emerxentes empregaranse os seguintes criterios:

Tipo de estrutura	<i>Atenderase á tipoloxía de muro, pavimento, fogar, muralla, cámara, xamba, lintel, etc.</i>
Tamaño e acabado dos materiais	<i>Descríbese o tamaño e características dos materiais que forman a estrutura, indicando si se usa máis de un tipo de material e, no caso de ser estruturas de pedra, indícase, na medida do posible, o tipo de aparello.</i>
Cimentación	<i>Descríbese o sistema empregado (gabiá, etc.).</i>
Forma	<i>Farase constar a forma da estrutura, tanto en planta como en alzado.</i>
Dimensións	<i>Farase constar o ancho, o alto e a lonxitude da estrutura.</i>
Orientación	<i>En relación aos eixos cardinais ou outros elementos de referencia.</i>
Observacións	<i>Indícanse aquelas características que resulten de interese e non foran rexistradas na descritiva.</i>

Empregarase coordenadas absolutas, utilizando o sistema de coordenadas UTM, coa proxección ETRS89 Fuso 29N. Para o desenvolvemento da intervención contarase preferentemente cunha estación total ou GPS subcentimétrico que permita recoller datos espaciais, tanto relativos á localización de restos de interese como para a delimitación e representación dos estratos e interfaces identificados. Fotografaranse todos aqueles elementos e entidades arqueolóxicas que resulten de interese para os obxectivos deste proxecto. A totalidade do rexistro fotográfico realizarase en soporte electrónico de alta resolución (NIKON D3400, NIKON D3200, ou semellantes).

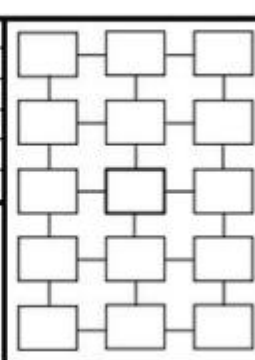
Para a documentación planimétrica priorizarase o emprego da fotogrametría terrestre, se ben, cando non sexa posible, empregaranse o método tradicional de debuxo, delineando cada unha das entidades ou elementos de interese identificados en planta ou nas seccións de parede a escala 1:20 para logo procesar os debuxos mediante software de deseño

gráfico.

En consecuencia do exposto, a documentación xerada mediante técnicas como a fotogrametría ou mediante o emprego de instrumentos topográficos de precisión, entregarase en formato electrónico, en soporte shapefile (shp) ou compatibles, coa finalidade de que permita unha fácil interacción entre sistemas SIX.

FICHA DE UNIDADE ESTRATIGRÁFICA

Nº UE

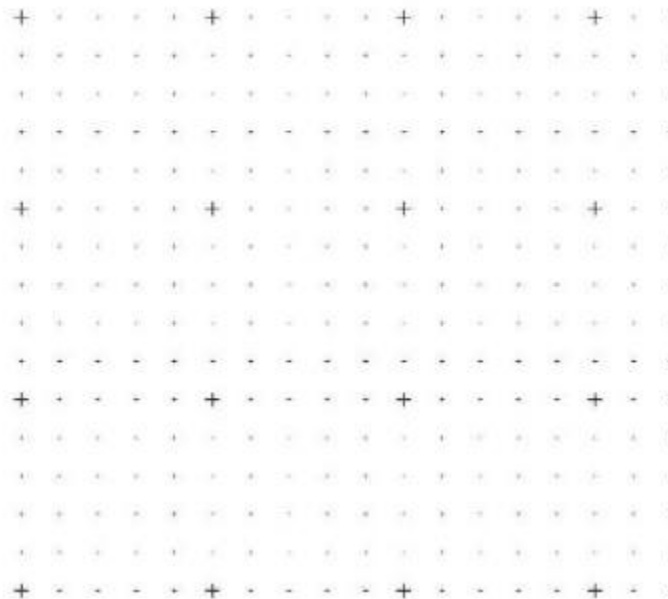
XACEMENTO:	ANO:	CÓD. INTERVENCIÓN:	SECTOR:
TÍTULO UE			
Atributos	Valores	Atributos	Valores
Tipo UE		Cor (positivas)	
Potencia		Compactación (estratos)	
Orientación		Granulometría (estratos)	
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si ☐ Non ☐
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	<small>Indicar en función dos eixos carteseos X, Y e Z a ser posible</small>		
Forma			
Composición/Materiais			
Frecuencia e tipo de materiais	<small>Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos</small>		
Debuxo	Si: Perfil: ☐	Planta: ☐	Non: ☐
Topografía	Si: Estación: ☐	GPS: ☐	Fotogrametría: ☐
Mostra	Si: Datación: ☐	Flotación: ☐	Testemuña: ☐
Descrición			
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo. Elementos construtivos: materiais, tratamento/bela, técnica construtiva/aparato, morteiro/juntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións. Interfacc construtiva: forma, dimensións, observacións. Bosques: indicar UE de maneira numérica no mesmo. ← ↑ → ↓ ↗ ↘ ↙ ↚</p>			
Relacións		Igual a _____	
Cuberta por _____		Cobre a _____	
Reenchida por _____		Reenche a _____	
Cortada por _____		Corta a _____	
Apóiaselle _____		Apóiasse en _____	
Interpretación			
Redactor/a da ficha:	Data:	Fase:	Revisada:

REGISTRO DE MOSTRAS

		ACTUACIÓN	SECTOR	CATA	URs	UE(s)	Nº			
Registrado por _____							Data _____			
RECOLLIDA	Tipo de material _____									
Mostra dirixida a										
Datación	Carpolexia	Palinolexia	Itiofauna	Maleocolexia	Fauna	Sedimentolexia	Microfauna	Fosfatos	Antracolexia	Outros
Forma de recollida	Aleatoria	Agrupada	Illada	Total	Nº Litros: _____					
Risco de achados intrusivos:	Alto:	Medio:	Baixo:							
Motivo do risco:										
Tipo de estrutura / UE										
Observacións e descrición da localización										
Registro gráfico	Sección			Plantas		Fotos				

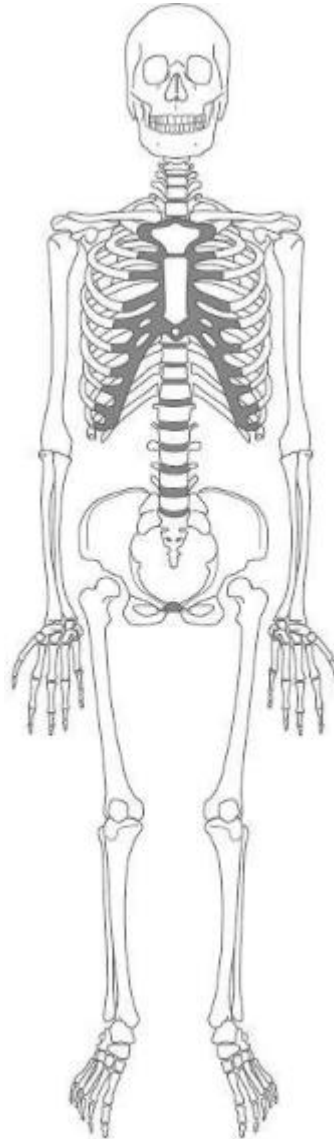
ESQUEMA DO PERFIL / PLANTA

Escala:	Coordenadas esquina inferior esquerda	X		NORTE
UR(s):		Y		

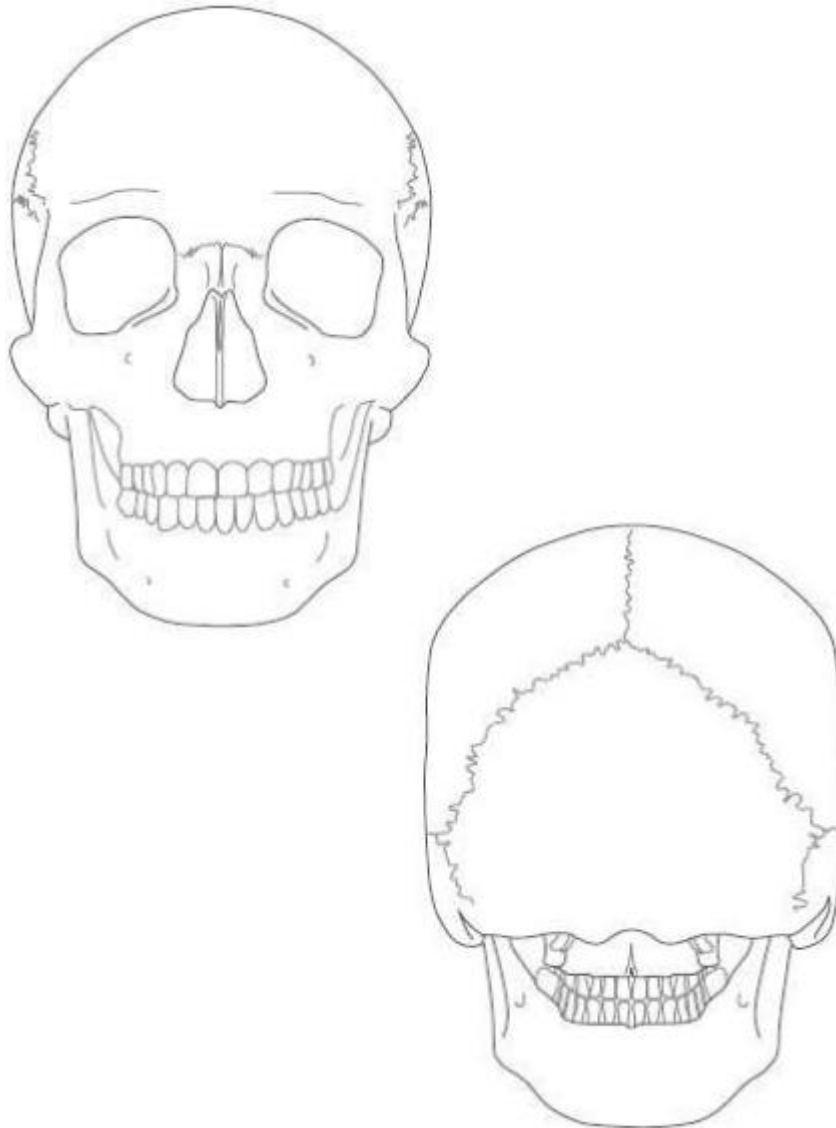

Botarase man, ademais do glosario de termo, dos esquemas anatómicos recollidos no Protocolo de Minnesota sobre a Investigación de Mortes Potencialmente Ilicitas (2016) coa finalidade de representar, de ser o caso, as características dos restos humanos que se identifiquen.

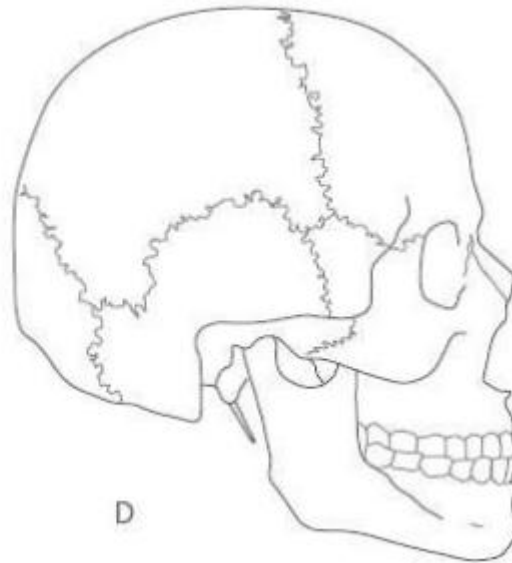
- **Esqueleto do corpo enteiro**

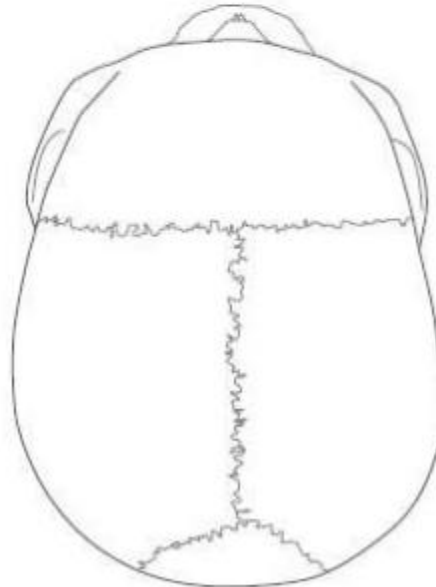
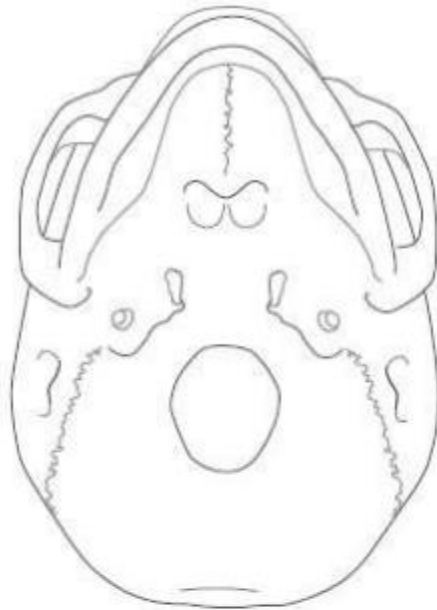
- Cranio – vista anterior e posterior.

- Cranio – vista lateral (esquerda – I - e dereita – D -).

- Cranio – base e bóveda.

9.4. Material arqueolóxico

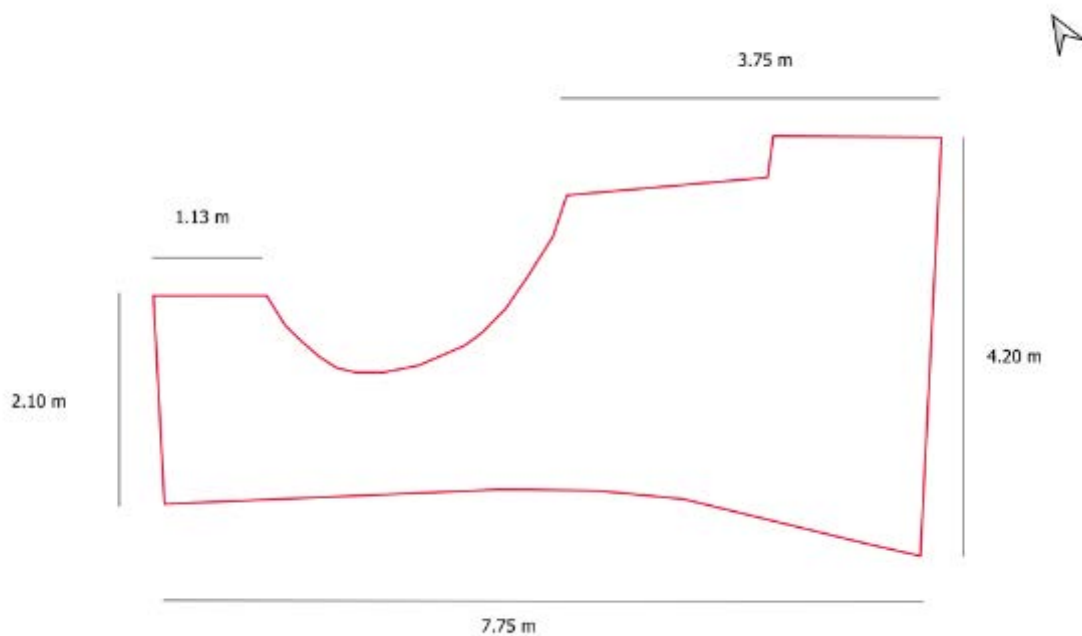
O material arqueolóxico atopado durante a intervención foi vinculado á UE de localización. Foi lavado, siglado e inventariado, depositándose no museo que a Administración considere oportuno. A sigla proposta é: **FA25.UE/01** (Foa Asados Ano 2025.número de UE/ número de peza). Foi realizada unha base de datos de materiais, en formato Excel, no que se incluírá a sigla de cada fragmento, o material no que está realizado e súa tipoloxía, ademais de outros datos que poidan resultar de interese para a súa mellor identificación e contextualización.

O resto óseo identificado foi entregado ao antropólogo forense para a súa análise.

10. Resultados dos traballos

Entre os días 27 de outubro e o 7 de novembro de 2025 leváronse a cabo os traballos de Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña).

Estes consistiron na realización dunha sondaxe de planta irregular de 20 m² no espazo disposto en torno á oliveira situada na cara interior do muro N do adro da igrexa e o camiño pavimentado que da acceso ao cemiterio polo S.

Dimensións da sondaxe realizada

Sondaxe realizada (vermello) no N do adro da igrexa. PNOA

A sondaxe realizada sitúase nas seguintes coordenadas UTM (ETRS89 Fuso 29N):

Planta da sondaxe

PUNTO	X	Y
A	517379.65	4725022.73
B	517381.71	4725022.17
C	517383.18	4725021.29
D	517380.78	4725017.89
E	517374.59	4725022.20
F	517375.56	4725024.01
G	517376.51	4725023.47

10.1. Sondaxe 01

Os traballos comezaron ao SE da oliveira, no espazo disposto entre a mencionada árbore e a liña de panteóns construídos no ano 1936, para a continuación avanzar cara o S e o NW da oliveira.

Estado inicial da zona de intervención, vista desde o SE

O primeiro paso foi retirar a **UE 100** consistente nun depósito de cor marrón escura, adherente, de compactidade media-baixa no que se localizaron fragmentos de vidros, plásticos, anacos de tella e un cravo metálico. Ocupaba todo o espazo da sondaxe e contaba cunha potencia entre os 10 e os 15 cm.

Este depósito está cuberto por vexetación conformando o nivel de uso actual.

Retirada da UE 100, vista dende o SW

UE 100 sen cepellón na zona SE da oliveira, vista dende o SE

Baixo esta unidade estratigráfica localizouse un nivel de terra orgánica (**UE 101**),

de cor marrón escura, adherente, de compactidade media alta cara o flanco E, mentres cara o flanco W a súa dureza era menor. Contaba cunha potencia de entre 15 e 25 cm, ocupando ao toda a superficie obxecto de estudo.

UE 101, vista dende o E

Baixo esta, localizouse un novo depósito (**UE 108**), tamén de cor marrón escura, de textura arxilosa e compactidade media. Contaba cunha potencia máxima de 40 cm, a cal foi localizada en toda a superficie aberta.

Na esquina SE da sondaxe esta UE presentaba puntos de cor marrón-amarelenta difuminados, xunto coa presenza dunha pedra fincada. Tras a retirada desta UE no sector E da sondaxe, foi posible observar claramente que este cambio de coloración xunto coa rocha, significaba a existencia de dúas negativas identificadas como foxa 01 e foxa 02.

Ademais das negativas localizadas, tamén se observou un novo depósito baixo a UE 108. Esta trátase dun nivel de cor marrón claro (**UE 109**), de composición lixeiramente mineral, a cal era cortada polas fosas, non sendo escavada.

Pedra fincada na esquina SE da sondaxe, vista dende o E

Foxa 01, vista dende o W

A foxa número 01 contaba cunha orientación SE-NW, estando formada por

un depósito que a colmaba (**UE 102**), de cor marrón e de compactidade baixa, o cal contaba cunha potencia de 48-50 cm, así como presentaba, nos dos dous extremos da foxa, varias lousas, mais sen disporse de forma ordenada.

Este sedimento foi retirado, pero sen localizarse restos óseos no seu interior, así como tampouco outros restos materiais.

Ademais do sedimento que reenchía a foxa, esta estaba composta por unha interface (**UE 103**), a cal corta a UE 108, 109, como o nivel de xabre natural baixo esta, acadando unhas dimensións de 1.95 m de longo, 72 cm de ancho e unha profundidade de 50 cm.

Estado final da foxa 01, vista dende o W

No extremo E da foxa 01, cortando a esta, localizouse a foxa 02, a cal continuaba cara o perfil, polo que se decidiu a ampliación da sondaxe 1 m cara o E tentando abarcar por completo a foxa 02.

Ampliación da sondaxe cara o E, vista dende o NW

Na zona ampliada, unha vez retiradas os niveis superficiais (UE 100 e 101), puido visualizarse en planta a foxa 02. Esta contaba cun depósito de recheo (**UE 104**), de cor marrón-amarela, adherente e de compactidade media-baixa de 35-40 cm de profundidade. Estaba composta por terra de matriz arxilosa mesturada con xabre, na cal se localizaron dous fragmentos cerámicos. Pertencen a un galbo e a un borde, este último de borde oblicuo biselado que poderíamos encadrar entre os séculos XII-XIV.

Fosa 2 (UE 104 depósito), vista dende o S

Procedeuse á retira do depósito que colmaba o corte (**UE 105**), que ao igual que a fosa 01, cortaba a UE 108, 109 e o xabre, así como tamén a fosa 01 no seu extremo SE. A -40 cm do inicio da fosa, esta estréitase, pasando dos 80 cm de ancho a 37 cm no extremo SE e a 60 cm no extremo NW, sendo observado ademais un nivel de lousas dispostas horizontalmente (**UE 106**).

Foxa 02, vista dende o S

Estas son retiradas, localizándose baixo elas un nivel de cor marrón-amarelenta (**UE 107**), de compactidade moi baixa e granulometría media entre os 17 e os 20 cm de potencia, que se sitúa sobre o nivel de xabre natural, así como tampouco son localizados restos óseos nin material arqueolóxico.

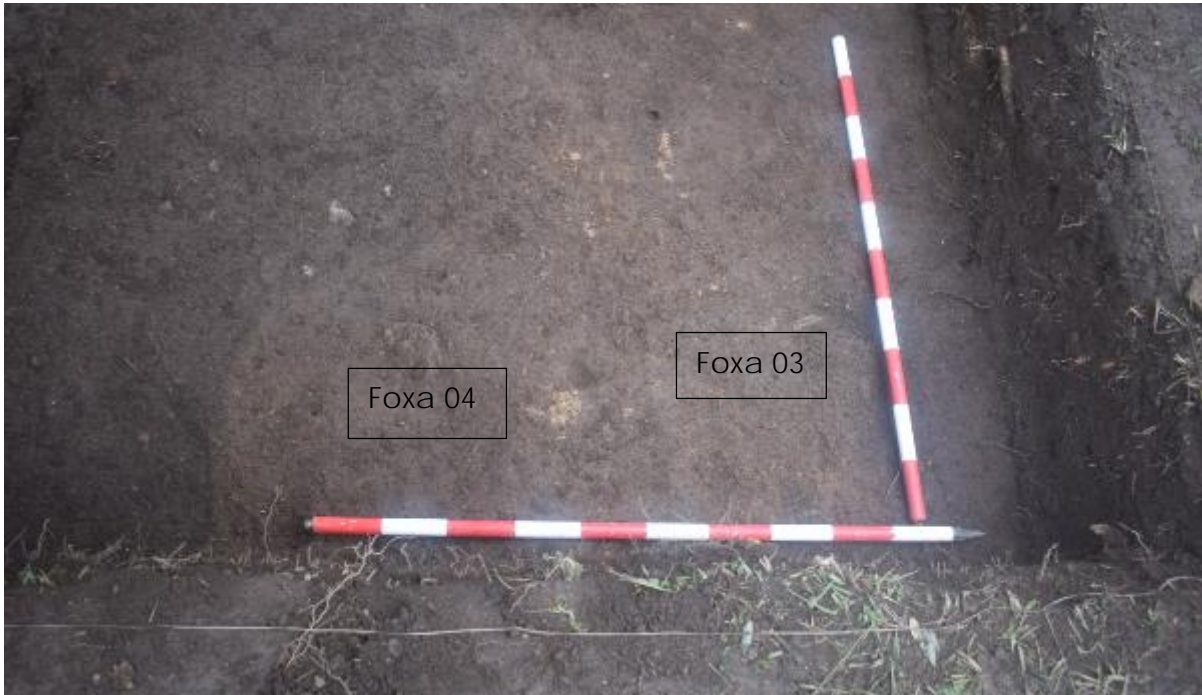
Retirada da UE 107, vista dende o W

Foxa 02 baleira, vista dende o N

Dada a ausencia de restos óseos, así como a tipoloxía das lousas localizadas na foxa 02, e o material cerámico atopado, fai interpretar as foxas localizadas (01 e 02) como enterramentos antigos, probablemente medievais, polo que sumado a ausencia de outros indicios de enterramento recente, decídese realizar unha ampliación cara o NE.

Así, ampliáase unha superficie de 40 cm cara o N por 1.70 m cara o E, onde tras retirar as capas superficiais (UE 100 e 101), obsérvanse dúas negativas máis.

Foxas 03 e 04 na esquina NE da sondaxe, vista dende o E

As dúas foxas presentan unha orientación SE-NW, situándose en paralelo, sendo visible en extensión variable. Mentres o depósito que colma a focha 03 (**UE110**) se observa nunha extensión de 1.35 m e 70 cm de ancho, o depósito da focha 04 (**UE 112**) reduce a súa lonxitude visible a 62 cm e 42 cm de ancho.

Procédese á retirada parcial (-40 cm) da UE 110, un nivel de coloración marrón-amarelenta de compactidade media-baixa e granulometría media, na que se observa a mestura de terra orgánica con elementos minerais, onde foi recuperado un fragmento cerámico, así como no extremo W se localiza unha pedra fincada.

Coa retirada parcial desta UE é posible observar o corte (**UE 111**) realizado para a elaboración do enterramento, o cal está cortando a focha 04 polo seu lado N, e polo tanto, é posterior á mesma.

O depósito que colma a focha 04 (**UE 112**) é rebaixado parcialmente (-26 cm), presentando un depósito de cor marrón clara, compactidade media-baixa e granulometría fina, sendo este cortado, así como a interface que reenche (**UE 113**) pola focha 03.

Foja 03 cortando a foja 04, vista dende o E

As características da foja 03, contando coa pedra fincada no extremo occidental e a localización do fragmento cerámico de posible cronoloxía antiga, sumado á que a foja 04 sería anterior á 03, fan que se interpreten estes dous enterramentos como antigos, non afondando máis na súa escavación.

10.2. Ampliación oeste

Debido á localización de enterramentos identificados como antigos e á falta de indicios doutras inhumacións no sector ao E da oliveira, decídese ampliar a escavación cara o W, abarcando o espazo ao redor da árbore de referencia.

Deste xeito, nun primeiro momento realízase unha ampliación de 1.50 m cara o W e 1.20 cara o N, para posteriormente, levar a cabo unha segunda ampliación de 1.50 cara o W e 2 m cara o N, abranguendo así a zona S e W da árbore.

Primeira ampliación cara o W, vista dende o S

Segunda ampliación cara o W, vista dende o S

Ao igual que no resto da sondaxe, nas dúas zonas ampliadas foron

identificadas en primeiro lugar a capa vexetal (UE 100), localizando nesta fragmentos de plásticos e vidros de cronoloxía recente. Foi tamén localizado nesta UE, no extremo máis occidental da ampliación, un fragmento de óso pertencente a unha costela, a cal foi entregada ao antropólogo forense para o seu estudo.

Fragmento de costela localizado na UE 100, vista dende o S

Baixo a capa vexetal (100), seguindo a estratigrafía vista ata o momento, foi localizada o nivel de terra orgánica (UE 101) en todo o espazo ampliado, cunha potencia a entre os 20 e os 25 cm, baixo a cal se localizou tanto a UE 108, como dúas novas negativas.

A identificada como foxa 05, sitúase a -35 cm do nivel de uso actual, no espazo entre a oliveira e o camiño pavimentado, presentando unha orientación SE-NW, do mesmo xeito que os outros enterramentos localizados.

Presenta un depósito (**UE 114**) de cor marrón clara que colma un corte (**UE 115**), introducíndose a foxa no perfil S da sondaxe baixo o camiño, presentando unhas dimensións visibles de 1.60 m de longo e 75 cm de ancho.

A súa orientación (E-W) e situación, en liña coa foxa 01 e 02 significou a identificación desta inhumación como enterramento antigo, non sendo escavada.

Foxa 05, vista dende o S

Os traballos continuaron no extremo W da ampliación, onde se localizou unha sexta foxa (06) baixo a UE 101, a cal presentaba unha cuberta de lousas de xisto (**UE 116**) localizada a -21 cm do nivel de uso actual, introducíndose no perfil W. As súas dimensións contaban con 1.35 m longo e un ancho entre os 50 e os 70 cm.

De xeito moi difuso, arredor da cuberta de lousas podíase observar un depósito de cor marrón clara (**UE 117**), que estaría colmando o corte (**UE 118**) realizado para a inhumación.

Novamente, a foxa foi identificada como un enterramento antigo, polo que non foi escavada.

Cuberta de lousas da foxa 06, vista dende o W

Durante os traballos de escavación non se localizaron restos óseos en toda a superficie intervida, agás o fragmento de costela na capa vexetal superficial, actualmente en fase de estudo polo laboratorio forense, polo que non foi posible recuperar os restos das dúas persoas vítimas de violencia obxectivo do proxecto.

10.3. Tapado

Tras a identificación da última foxa localizada (06) como enterramento antigo, púxose fin ás labores de escavación, procedendo á colocación de xeotextil sobre a superficie descuberta, para a continuación proceder ao seu tapado co sedimento retirado e devolver así o espazo á situación orixinal.

Colación de xeotextil zona E, vista dende o SE

Colación de xeotextil zona W, vista dende o SE

Traballos de tapado da sondaxe, vista dende o SW

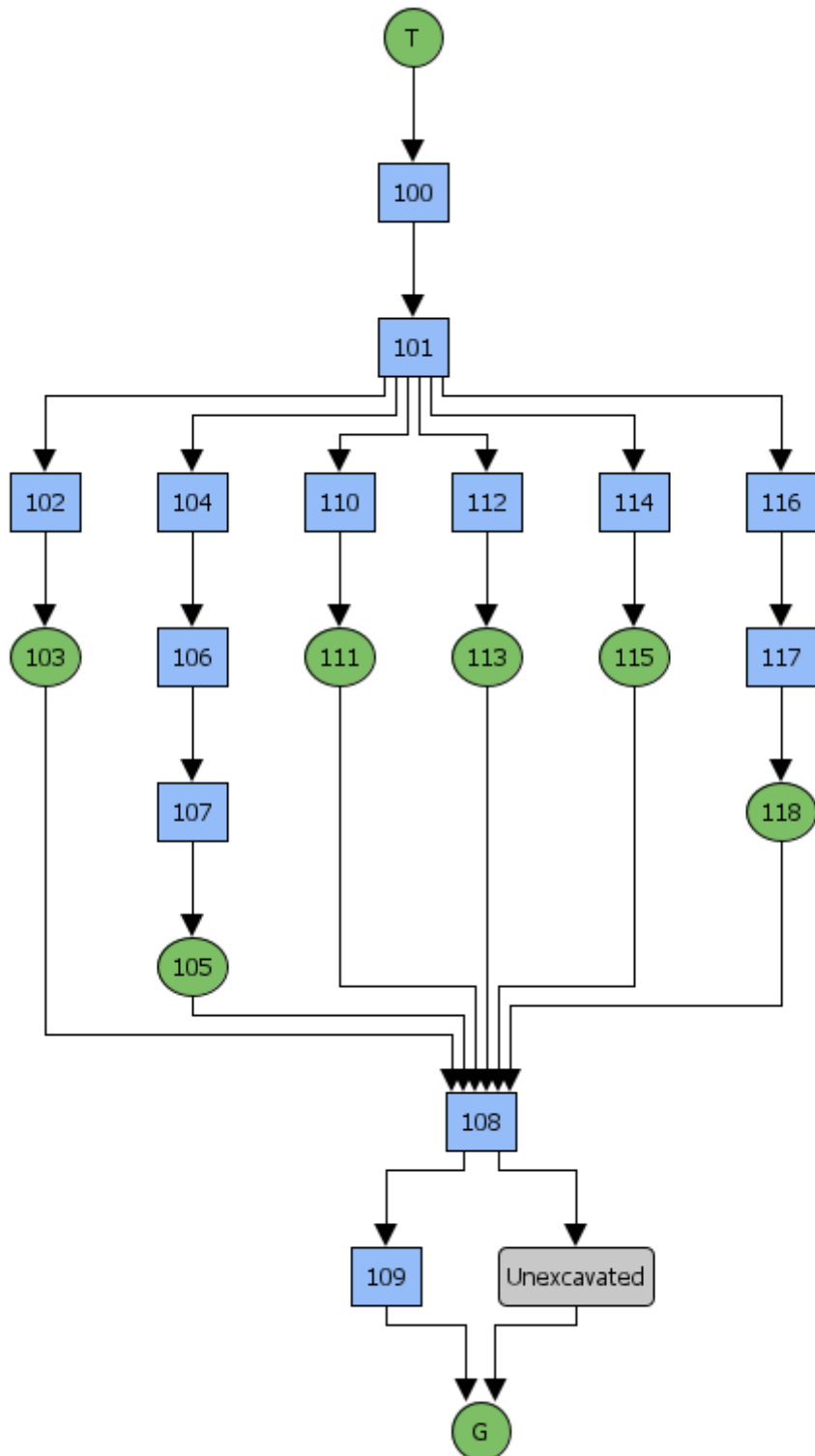

Estado final da zona de intervención

10.4. Índice de unidades estratigráficas

UE 100	Capa vexetal
UE 101	Terra orgánica
UE 102	Recheo foxa 01
UE 103	Corte foxa 01
UE 104	Recheo superior foxa 02
UE 105	Corte foxa 02
UE 106	Lousas foxa 02
UE 107	Recheo inferior foxa 02
UE 108	Nivel marrón escuro
UE 109	Nivel marrón claro
UE 110	Recheo foxa 03
UE 111	Corte foxa 03
UE 112	Recheo foxa 04
UE 113	Corte foxa 04
UE 114	Recheo foxa 05
UE 115	Corte foxa 05
UE 116	Lousas foxa 06
UE 117	Recheo foxa 06
UE 118	Corte foxa 06

10.5. Matrix Harris unidades estratigráficas

10.6. Materiais

Durante os traballos de escavación da intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña) foron recuperados 3 fragmentos cerámicos, aos que hai que sumar os materiais localizados na capa vexetal (vidros, plásticos, fragmentos de tella) de cronoloxía recente, os cales non foron recollidos.

Ademais disto, tamén se recuperou un fragmento de costela na capa vexetal a escasos cm da superficie, o cal foi trasladado ao laboratorio forense para a súa análise. O estudo antropolóxico¹ conclúe “a morfoloxía do fragmento non se corresponde coa morfoloxía humana. Compatible con fragmento costal de porco”.

Deste xeito, a orixe animal do fragmento, así como a súa posición superficial, nun nivel de cronoloxía recente, implica a carencia de valor arqueolóxico do fragmento recuperado, e polo tanto, este é descartado, non sendo entregado como material no museo.

Fragmento de costela localizado durante a intervención

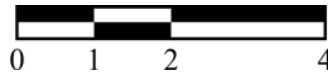
¹ Información recollida do Informe Antropolóxico Forense. Fernando Serrulla Rech, febreiro 2026.

Os fragmentos cerámicos recollidos foron ámbolos dous recuperados no recheo de dúas fosas. Por unha banda, na fosa 02, correspondendo coa UE 104 contamos con 2 fragmentos, de pastas negras, uniformes e desgraxante de grao medio-fino, os cales probablemente se adscriben a unha cronoloxía medieval.

Mentres que un dos fragmentos se trátase dun galbo, feito a man, o segundo é un bordo oblicuo biselado, realizado a torno e encadrado cronoloxicamente entre os séculos XII e XIV.

Bordo FA25.104/01

Galbo FA25.104/02

Por outra banda, na foxa 03, na UE 110 foi recuperado un fragmento cerámico de pequenas dimensións, de pastas crises e con presenza de desgraxante de grao medio-fino. Trátase dunha peza de cronoloxía indeterminada pero que podería apuntar tamén a unha fase medieval.

Peza FA25.110/01

En definitiva, a intervención caracterízase por un primeiro nivel con material de cronoloxía recente, non moi abundante. Segundo afondamos nos niveis inferiores a localización de restos materiais limitase aos recheos de dúas das fosas de inhumación localizadas, sendo o resto das unidades estratigráficas estériles.

Sigla	UE	Material	Parte Recipiente	Modelado	Cronoloxía	Foto	Observacións
FA25.104/01	104	Cerámica	Bordo	Torno	Medieval	Si	Bordo oblicuo biselado
FA25.104/02	104	Cerámica	Galbo	A man	Posible medieval	Si	
FA25.110/01	110	Cerámica	Indeterminado	Indeterminado	Indeterminada	Si	

10.6.1. Mostras

Durante os procesos de escavación recolléronse tres (3) mostras de sedimento. Estas mostras foron recollidas co obxecto de conservar sedimento para posibles estudos que aporten máis información para comprender o xacemento.

Unha mostra (01) foi recollida na foxa 02, correspondendo ao material de recheo da mesma (UE 102).

As outras dúas mostras pertencen á foxa 02. A mostra 02 foi tomada na UE 104, correspondendo co recho superior, é dicir, aquel que se encontraba sobre a cuberta de lousas (UE 106), mentres que a mostra 03 corresponde co sedimento que se encontraba baixo a cuberta de lousas, pertencendo á UE 107.

Nº mostra	Foxa	UE	Material
01	01	102	Sedimento
02	02	104	Sedimento
03	02	107	Sedimento

11. Conclusións

Entre os días 27 de outubro e o 7 de novembro de 2025 levouse a cabo a Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña), no marco da investigación que se está levando a cabo ao abeiro do Convenio de Colaboración entre a Consellería de Presidencia, Xustiza e Depordes, a Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude da Xunta de Galicia e a Universidade de Santiago de Compostela para a realización de actuacións de Memoria Democrática en Galicia en 2025.

As labores consistiron na realización dunha sondaxe cun total de 20 m² no espazo circundante á oliveira situada no N do adro da igrexa.

Os resultados obtidos mostraron que se trata dun espazo moi pouco alterado, a excepción da capa vexetal superficial (UE 100) onde foron localizados materiais de cronoloxía recente, así como un fragmento óseo que non corresponde cunha morfoloxía humana.

Sen embargo, segundo se afondou nas unidades estratigráficas inferiores non foi localizado ningún fragmento óseo, así como un moi limitado número de material cerámico. Dous fragmentos foron recuperados do recheo superior (UE 104) da foxa 02, apuntando a unha cronoloxía medieval. O segundo fragmento foi recuperado na foxa 03, se ben corresponde cun anaco indeterminado, podemos apuntar tamén unha posible cronoloxía medieval.

Baixo as capas superficiais, tanto a capa vexetal (UE 100) e o nivel de terra orgánica (UE 101), localizáronse un total de 6 foxas de enterramento. Estas presentan unha orientación NW-SE e contan cunha planta ovalada escavadas, polo menos nos casos das foxas 01 e 02, ata o xabre natural.

Das 6 foxas localizadas dúas delas contaban cunha cuberta de lousas (02 e 06), se ben hai que ter en conta que, 4 das 6 foxas non foron escavadas por completo, podendo encontrarse a cuberta de lousas a unha cota inferior da chegada coa intervención.

Ademais disto, tamén foron localizadas lousas na foxa 01, aínda que só se situaban nos dous extremos e de forma desordenada. Sen embargo, dado que a foxa 01 estaba cortada pola foxa 02, é posible que no momento de realizar a

segunda, esta afectara a cuberta de lousas e incluso reusara parte da mesma.

Xunto con isto, débese sinalar que a foxa 03 está cortando a foxa 04, ao igual que no caso da número 01 e 02, o que está a indicar un uso continuado como espazo de enterramento da zona de actuacións, a cal permaneceu inalterada en épocas posteriores.

As características dos enterramentos, principalmente a cuberta de lousas, a ausencia de restos óseos nas dúas foxas escavadas e a aparición, aínda que de forma moi limitada, de fragmentos de cerámica de cronoloxía antiga, fan apuntar a idea de que se trata dunha necrópole de posible época medieval.

Pola contra, non foi posible localizar os restos óseos de Manuel Piñeiro Abeijón e Francisco López Péres, asasinados no ano 1936.

12. Temporalidade da actuación e equipo arqueolóxico

A actuación foi levada a cabo cunha duración de dúas semanas, isto é 10 xornadas laborais de escavación arqueolóxica.

Participan neste proxecto, como executores da sondaxe arqueolóxica:

M. Tania Rial Figueiras, Arqueóloga de Tempos Arqueólogos S.L.	Directora da intervención arqueolóxica
Carla Aboal Barreiro, arqueóloga profesional de Tempos Arqueólogos S.L.	Equipo técnico
Ainhoa Dapena Bugallo, arqueóloga profesional de Tempos Arqueólogos S.L.	Equipo técnico
Bruno Engel Pizcueto, arqueólogo profesional de Tempos Arqueólogos S.L.	Equipo técnico

13. Relación nominal do equipo que participa na intervención

Ademais do xa mencionado Fernando Serrulla Rech, do Instituto de Medicina Legal de Galicia, participan neste proxecto as seguintes persoas vinculadas á Universidade de Santiago de Compostela:

- Lourenzo Fernández Prieto, I.P. Dep. de Historia. Grupo HISTAGRA.
- Antonio Mígez Macho, Dep. de Historia. Grupo HISTAGRA.
- Lucía Santiago Sanmiguel, investigadora do Grupo HISTAGRA.
- Concepción López Sánchez, investigadora predoutoral do Grupo HISTAGRA.
- Rafael García Ferreira, investigador predoutoral do Grupo HISTAGRA.
- Xavier Buxeiro Alonso, investigador predoutoral do Grupo HISTAGRA.
- Aldara Cidrás Fuentes, investigador predoutoral do Grupo HISTAGRA.
- Jessica Nogueira Castro, investigadora predoutoral do Grupo HISTAGRA.
- José Carlos Sánchez Pardo, investigador postdoutoral do Grupo Síncrisis.
- Ángel Carracedo Álvarez, Instituto de Ciencias Forenses Luís Concheiro (USC)
- María Victoria Lareu Huidobro, Directora do Instituto de Ciencias Forenses (USC).
- Ana Mosquera Miguel, investigadora postdoutoral do Instituto de Ciencias Forenses (USC).
- Amelia Rodríguez López, persoal técnico do Instituto de Ciencias Forenses (USC).
- Adrián Ambroa Conde, investigador predoutoral do Instituto de Ciencias Forenses (USC).
- Ana Freire Aradas, investigadora postdoutoral do Instituto de Ciencias Forenses (USC).
- María de la Puente Vila, investigadore postdoutoral do Instituto de Ciencias Forenses (USC).

14. Certificados

14.1. Seguro de responsabilidad civil

Hiscox, S.A., Sucursal en España
Calle Miguel Ángel, 11, 4ª planta 28010 Madrid
C.I.F.: W01856881. Inscrita en el Registro Mercantil de Madrid,
tomo 37388, folio 160, hoja M-666589 y en el registro de
entidades aseguradoras de la DGSFP con la Clave E231.

CERTIFICADO DE SEGURO

Este Certificado representa a la Póliza y sirve de constancia de la cobertura del riesgo sujeto a los términos y condiciones establecidas en la misma.

HISCOX, S.A., SUCURSAL EN ESPAÑA CERTIFICA

que TEMPOS ARQUEÓLOGOS S.L., con CIF/NIF B70608948y con domicilio en CL DOMINGO A. DE ANDRADE 12., Santiago de Compostela., C.P. 15704, tiene contratada una póliza cuyos datos se detallan abajo:

PÓLIZA Nº: HD IP6 3568841.
TOMADOR: TEMPOS ARQUEOLOGOS S.L.

ACTIVIDAD PROFESIONAL CUBIERTA:
Arqueólogos

ÁMBITO DE COBERTURA:

- A) RESPONSABILIDAD CIVIL PROFESIONAL
- B) RESPONSABILIDAD CIVIL GENERAL

PERIODO DE COBERTURA: De 05/06/2025 hasta 04/06/2026

CONDICIONES DE COBERTURA Y FRANQUICIA:

El límite agregado abajo indicado es el importe máximo aplicable para el conjunto de lo(s) módulo(s): A y B

Límite Agregado: € 3.000.000 por periodo de seguro

- A RESPONSABILIDAD CIVIL PROFESIONAL
 - Límite: € 3.000.000 por reclamación y periodo de seguro
 - Franquicia: € 500 por reclamación
 - Sublímite de Infidelidad de empleados: € 150.000 por reclamación y periodo de seguro
- B RESPONSABILIDAD CIVIL GENERAL
 - 1 Responsabilidad Civil Explotación
 - Límite: € 3.000.000 por siniestro y periodo de seguro
 - Franquicia: € 500 por siniestro
 - Sublímite de Vehículos o efectos personales de empleados o visitantes: € 300.000 por siniestro y periodo de seguro
 - 2 Responsabilidad Civil Patronal
 - Límite: € 3.000.000 por siniestro y periodo de seguro
 - Franquicia: € 500 por siniestro
 - Sublímite de Sublímite por víctima: € 450.000 por víctima
 - 3 Responsabilidad Civil Producto
 - Límite: € 3.000.000 por siniestro y periodo de seguro
 - Franquicia: € 500 por siniestro
 - 4 Responsabilidad Civil Cruzada
 - Límite: € 3.000.000 por siniestro y periodo de seguro

- Franquicia: € 500 por siniestro

David Heras
Director General - Country Manager
Hiscox España

14.2. Prevención e formación

CERTIFICADOS

En A Coruña, a 09 de enero de 2026

TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL con CIF: B36926640 con acreditación definitiva según resolución de 25 de abril de 2003 y nº de expediente AS840A2003/21-O de la Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais da Xunta de Galicia, con domicilio social en Calle Pasteur 30 - 1º 15008 - A Coruña.

CERTIFICA:

Que la empresa **TEMPOS ARQUEÓLOGOS SL** CIF nº: **B70608948** con domicilio fiscal **ARQUITECTO DOMINGO A. DE ANDRADE 12, BAJO 15704 Santiago De Compostela Santiago de Compostela (Coruña, A)**, tiene concertado el servicio de prevención de riesgos laborales con **TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL** entidad especializada ajena a la empresa según se articula en el artículo 30.1 de la Ley 31/1995 de Prevención de Riesgos Laborales y en el artículo 10 del Real Decreto 39/1997 Reglamento de los Servicios de Prevención

Dicho concierto está en vigor para las siguientes especialidades:

- SEGURIDAD EN EL TRABAJO.
- HIGIENE INDUSTRIAL.
- ERGONOMÍA / PSICOSOCIOLOGÍA APLICADA.

Con fecha 23-01-2026 y con duración hasta el 22-01-2027

- MEDICINA DEL TRABAJO.

Con fecha 23-01-2026 y con duración hasta el 22-01-2027

Encontrándose al corriente de todos los pagos derivados de estos contratos hasta 22-01-2027

TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS, S.L.
CIF: B36926640 - N° Acreditación AS840A2003/21-O
Avda. de los Caídos, 30 - 1º - 15008 A CORUÑA
Tfno. 902 21 02 01 - 881 13 88 47

Fernando Fernández Dobao
Director General
TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL
DNI: 76573246J a fecha 09 de enero de 2026

TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS SL inscrita en el Registro Mercantil de Pontevedra, en el tomo 2881 del Archivo, Sección General, al folio 120, hoja nº 70-33-485 inscripción T. C.I.F.: B-36926640
Servicio de Prevención Acreditado según N° de expediente AS840A2003/21-O de la Consellería de Asuntos Sociais, Emprego e Relacións Laborais da Xunta de Galicia.

CERTIFICADO DE FORMACIÓN

(Ley 32/2006, de 18 de octubre, reguladora de la subcontratación en el sector de la construcción y Real Decreto 1109/2007, de 24 de octubre, por el que se desarrolla la Ley 32/2006, de 18 de octubre, reguladora de la subcontratación en el sector de la construcción)

Nombre o razón social TEMPOS ARQUEÓLOGOS SL		Fecha del certificado 06/02/2020
NIF B70608948	C.C.C. 0111 15 123803092	

La empresa arriba indicada declara que cuenta con personas que, conforme a su plan de prevención, ejercen funciones de dirección y han recibido la formación necesaria, de conformidad con lo previsto en el artículo 12.4 del Real Decreto 1109/2007, de 24 de agosto.

Asimismo, TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS, S.L. certifica que los trabajadores que prestan servicios para la empresa en obras de construcción han recibido formación específica en materia de prevención de riesgos laborales.

Firma y sello de la empresa o de su representante

Firmado por 33300568H MARIO CESAR (R: B70608948) el día 07/02/2020 con un certificado emitido por AC Representación

Firma y sello de la organización preventiva o de su representante

TAPREGA PREVENCIÓN DE RIESGOS, S.L.
 CIF: B36024876 - Inscrit. AS 44542083/21
 C/Padre, 20 - 1º - 15402 A CORUÑA
 Tfn. 922 21 02 01 fax: 981 13 45 42

Ibermutua gallega

Mutua Colaboradora con la Seguridad Social nº 274

D. CARLOS JAVIER SANTOS GARCÍA, DIRECTOR GENERAL DE **IBERMUTUA**,
MUTUA COLABORADORA CON LA SEGURIDAD SOCIAL Nº 274

CERTIFICA:

Que la empresa TEMPOS ARQUEOLOGOS SL con N.I.F. B70608948, y con Código de Cuenta de Cotización 15/01238030/92-111, se encuentra asociada a esta mutua con fecha inicial de efectos de 31/01/2020, en cuanto a la cobertura de las Contingencias de Accidentes de Trabajo y Enfermedades Profesionales.

La vigencia del Documento de Asociación es de un año, prorrogable tácitamente por anualidades sucesivas, en tanto la empresa no manifieste su voluntad en contrario, de acuerdo con lo previsto por el artículo 83.1.a del Texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social, aprobado por el Real Decreto Legislativo 8/2015, de 30 de octubre.

A petición de la empresa, para que surta los efectos oportunos donde corresponda, se expide el presente certificado en Madrid, a 30 de septiembre de 2025.

Carlos Javier Santos García
DIRECTOR GENERAL

SÍGUENOS EN:

Documento firmado digitalmente con sello de órgano por Ibermutua, Mutua Colaboradora con la Seguridad Social nº 274, a 30 de septiembre de 2025 a las 08:15:02.

Código seguro de verificación: AFZZ11563872C9473CA36CZ287EF2C14FA.
Puede verificar la validez de este documento en la url <https://www.ibermutua.es/veridoc/>.

14.3. Rexistro de empresas acreditadas

REGISTRO DE EMPRESAS ACREDITADAS SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓN (Ley 32/2006, de 18 de octubre)		
CERTIFICADO DE INSCRIPCIÓN		
DATOS DE LA SOLICITUD		
Nombre y apellidos MARIO CESAR VILA	Nº Identificador NIF 33300568H	Fecha de la solicitud 13/02/2020
En representación de (si procede):		
Nombre o razón social	Nº Identificador	
LA AUTORIDAD LABORAL DE GALICIA		
CERTIFICA:		
Que, según los datos obrantes en el Registro de Empresas Acreditadas, la empresa cuyos datos se indican a continuación figura inscrita en el Registro de GALICIA desde el 13/02/2020		
Nombre o razón social TEMPOS ARQUEOLOGOS SL	Nº Inscripción REA 11/15/0026323	
Domicilio ARQUITECTO DOMINGO A DE ANDRADE 12 bajo		
Localidad SANTIAGO DE COMPOSTELA	Provincia A CORUÑA	País ESPAÑA
Nº Identificador CIF B70608948	Código de Cotización Principal 15123803092	CNAE 74 - Otras actividades profesionales, científicas y técn
De acuerdo con el artículo 6 del Real Decreto 1109/2007, de 24 de agosto, por el que se desarrolla la Ley 32/2006, de 18 de octubre, reguladora de la subcontratación en el Sector de la Construcción:		
<ul style="list-style-type: none"> - La inscripción en el Registro es única, tiene validez en todo el territorio nacional y permite a las empresas incluidas en el mismo intervenir en la subcontratación en el sector de la construcción como contratistas o subcontratistas. - Cuando la empresa comitente obtenga certificación relativa a la inscripción en el Registro de una empresa subcontratista, se entenderá que ha cumplido con su deber de vigilar el cumplimiento por dicha empresa subcontratista de las obligaciones establecidas en el artículo 4, apartados 1 y 2, de la Ley 32/2006, de 18 de octubre. En tal caso, la empresa comitente quedará exonerada durante la vigencia del contrato y para una sola obra de construcción de la responsabilidad prevista en el artículo 7.2 de la citada Ley para el supuesto de incumplimiento por dicho subcontratista de las obligaciones de acreditación y registro. - Lo indicado en el párrafo anterior se entiende sin perjuicio de las obligaciones y responsabilidades establecidas en otras disposiciones sociales. En todo caso será exigible la responsabilidad establecida en los artículos 42 y 43 del Estatuto de los Trabajadores cuando se den los supuestos previstos en el mismo. - La certificación prevista en este artículo deberá haber sido solicitada dentro del mes anterior al inicio de la ejecución del contrato, será emitida por el órgano competente en el plazo máximo de diez días naturales desde la recepción de la solicitud y tendrá efectos con independencia de la situación registral posterior de la empresa afectada. 		
Y para que conste a los expresados efectos, se expide la presente el 13 de febrero de 2020		

Nota: La autenticidad y validez de este certificado deberá ser comprobada por el destinatario accediendo a la página web del sistema REA (<https://expinterweb.mitramiss.gob.es/rea>) por la opción "Consulta de certificados emitidos" para que surta en cada caso los efectos previstos por el ordenamiento jurídico. Para ello deberá utilizarse el siguiente Nº de Localizador 139464103318506363.

CSV : REA-f7ad-ad44-decc-ca9f-9ddb-4f77-d9e2-6c55

DIRECCIÓN DE VALIDACIÓN : <https://sede.administracion.gob.es/pagSedeFront/servicios/consultaCSV.htm>

FIRMANTE(1) : SELLO ELECTRONICO PARA LA ACTUACION AUTOMATIZADA DEL MINISTERIO DE TRABAJO MIGRACIONES Y SEGURIDAD SOCIAL | FECHA : 13/02/2020 15:13 | NOTAS : F

14.4. Outros certificados

CERTIFICADO DE ESTAR AL CORRIENTE EN EL CUMPLIMIENTO DE LAS OBLIGACIONES DE SEGURIDAD SOCIAL

Presentada solicitud de certificado acreditativo de estar al corriente en el cumplimiento de las obligaciones de Seguridad Social correspondiente a TEMPOS ARQUEOLOGOS SL, con NIF QB70608948.

La Tesorería General de la Seguridad Social

CERTIFICA: Que conforme a los datos que obran en la Tesorería General de la Seguridad Social, el solicitante arriba referenciado se encuentra al corriente de sus obligaciones de Seguridad Social.

El presente certificado tiene carácter POSITIVO; no origina derechos ni expectativas de derechos en favor del solicitante ni de terceros; no puede ser invocado a efectos de la interrupción o la paralización de plazos de caducidad o prescripción, ni servir de medio de notificación de los expedientes a los que pudiera hacer referencia, sin que su contenido pueda afectar al resultado de actuaciones posteriores de comprobación e investigación, ni exime del cumplimiento de las obligaciones de diligencias de embargo anteriormente notificadas a sus destinatarios.

Información obtenida el 27/11/2025 13:35:35

REFERENCIA DE VERIFICACIÓN
Código: 387021-03N00-142025-11W00-00006-ESN000 Fecha: 27/11/2025
La autenticidad de este documento puede ser comprobada en la Sede Electrónica de la Seguridad Social

Sede Electrónica: <https://sede.ssg-social.gob.es>

Página 1 de 1

Página Web: www.ssg-social.es

CERTIFICADO

Nº REFERENCIA: 22511369332

Presentada solicitud de certificado acreditativo de encontrarse al corriente de sus obligaciones tributarias a efectos de contratar con el Sector Público, de acuerdo con lo establecido en la Ley 9/2017, de 8 de noviembre, de Contratos del Sector Público, por:

N.I.F.: **B70608948** RAZÓN SOCIAL: **TEMPOS ARQUEOLOGOS SOCIEDAD LIMITADA**
DOMICILIO FISCAL: **CALLE ARQUITECTO DOMINGO A. DE ANDRADE NUM 12 Planta 0 Pta. 1Z 15704 SANTIAGO DE COMPOSTELA (CORUÑA, A)**

La Agencia Estatal de Administración Tributaria,

CERTIFICA: Que conforme a los datos que obran en esta Unidad, el solicitante arriba referenciado se encuentra al corriente de sus obligaciones tributarias de conformidad con lo dispuesto en el artículo 74 del Reglamento general de las actuaciones y los procedimientos de gestión e inspección tributaria y de desarrollo de las normas comunes de los procedimientos de aplicación de los tributos, aprobado por el Real Decreto 1065/2007, de 27 de julio.

El presente certificado se expide a petición del interesado, tiene carácter POSITIVO y una validez de seis meses contados desde la fecha de su expedición, se expide al efecto exclusivo mencionado y no origina derechos ni expectativas de derechos en favor del solicitante ni de terceros, no pudiendo ser invocado a efectos de interrupción o de paralización de plazos de caducidad o prescripción, ni servirá de medio de notificación de los expedientes a los que pudiera hacer referencia, sin que su contenido pueda afectar al resultado de actuaciones posteriores de comprobación o investigación, ni exime del cumplimiento de las obligaciones de diligencias de embargo anteriormente notificadas a sus destinatarios. Todo ello, de conformidad con lo dispuesto en la normativa citada.

*Documento firmado electrónicamente (Ley 40/2015) por la Agencia Estatal de Administración Tributaria, con fecha 22 de noviembre de 2025. Autenticidad verificable mediante Código Seguro Verificación **J4PFCQUK6F6MTXUD** en sede.agenciatributaria.gob.es*

App AEAT

Documento firmado electrónicamente (Ley 40/2015). Autenticidad verificable mediante Código Seguro Verificación **J4PFCQUK6F6MTXUD** en sede.agenciatributaria.gob.es

14.5. Calidade

AENOR

Confía

Certificado del Sistema de Gestión de la Calidad

ER-0670/2017

AENOR certifica que la organización

TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.

dispone de un sistema de gestión de la calidad conforme con la Norma UNE-EN ISO 9001:2015

para las actividades: **Elaboración y ejecución de proyectos sobre bienes materiales pertenecientes al patrimonio cultural.**

que se realizan en: **RÚA ARQUITECTO DOMINGO A. DE ANDRADE, 12, BAJO IZQUIERDA. 15704. SANTIAGO DE COMPOSTELA (A CORUÑA)**

Primera Emisión: 2017-12-22
Última Emisión: 2023-12-22

Expiración: 2026-12-22

Rafael GARCÍA MEIRO
CEO

AENOR INTERNACIONAL S.A.U.
Génova, 6. 28004 Madrid. España
Tel. (+34) 91 432 60 00. - www.aenor.com

14.6. Protección de datos

MILLENNIUM
PROTECCIÓN DE DATOS

ENTIDAD ESPECIALIZADA EN CUMPLIMIENTO NORMATIVO

- INFORMACIÓN EN MATERIA DE PROTECCIÓN DE DATOS -

Ley Orgánica 3/2018 de 5 de diciembre de Protección de Datos de Carácter Personal y Garantía de los Derechos Digitales (LOPD-GDD), y Reglamento General de Protección de Datos (UE) 2016/679 (RGPD)

Millennium Protección de Datos, como entidad especializada en el cumplimiento normativo en materia de protección de datos, presta sus servicios de consultoría y adecuación a la LOPD-GDD y RGPD e informa de que, durante la vigencia del presente documento, la entidad:

TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.

dispone de los documentos necesarios para cumplir con las obligaciones y derechos regulados en la Ley Orgánica 3/2018, de 5 de diciembre de Protección de Datos de Carácter Personal y Garantía de los Derechos Digitales (LOPD-GDD) y en el Reglamento General de Protección de Datos 2016/679 (RGPD), y que ha implementado las medidas de índole técnicas y organizativas que garantizan la seguridad de los datos personales tratados.

Director
Millennium Protección de Datos

VIGENCIA DEL DOCUMENTO **FEBRERO 2026**

info@millennium.gal | 981 115 922 | www.millennium.gal

14.7. Outros certificados

Certificado de membresía

Por la presente se certifica que

TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.

está ahora completamente registrado como proveedor en la Comunidad

Repro

ID de Achilles: 00071763

Fecha de vencimiento de la suscripción: 18 octubre 2026

Última actualización del cuestionario: 26 septiembre 2025

Fecha de vencimiento del cuestionario: 26 septiembre 2026

Fecha de impresión del certificado: 8 enero 2026

Eva Lezoena
Directora Regional SEU
Achilles

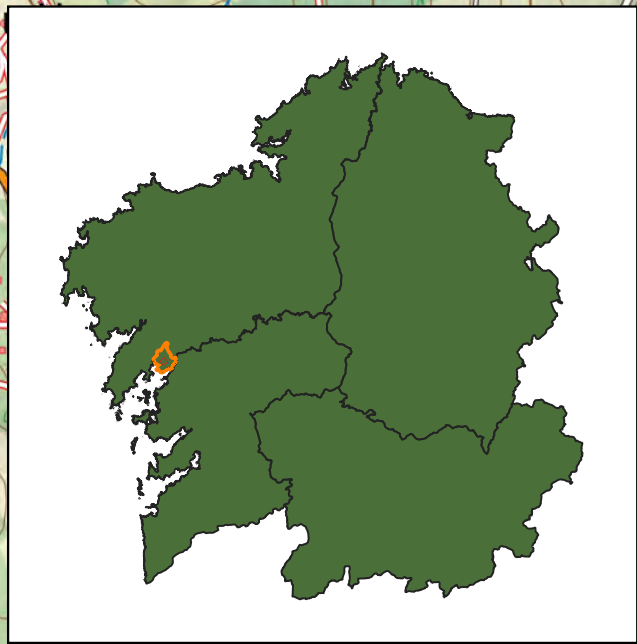

Francisco Puji
Presidente Comité Repro
Achilles

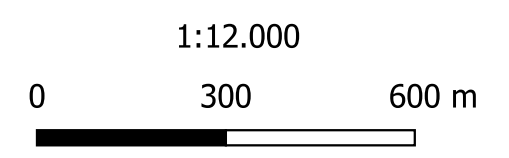
15. Planimetría

- Plano 1. Localización da Igrexa de Santa María de Asados. MTN (escala 1:12.000)
- Plano 2. Detalle Localización da Igrexa de Santa María de Asados. PNOA (escala 1:400)
- Plano 3. Localización da sondaxe no adro da Igrexa de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña). PNOA (escala 1:200)
- Plano 4. Planta da sondaxe coas foxas 01 e 02 previa escavación. (escala 1:25)
- Plano 5. Planta da sondaxe coas foxas 01 (escavada) e 02 (vista UE 106) (escala 1:25)
- Plano 6. Planta da sondaxe coas foxas 01 e 02 escavadas (escala 1:15)
- Plano 7. Planta da sondaxe coas foxas localizadas (escala 1:15)
- Plano 8. Perfil norte, zona leste (escala 1:11)
- Plano 9. Perfil leste (escala 1:12)
- Plano 10. Perfil sur (escala 1:20)
- Plano 11. Perfil oeste (escala 1:7)
- Plano 12. Perfil norte, zona oeste (escala 1:5)

PROXECTO: Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña). Memoria técnica.

TÍTULO: Localización da Igrexa de Asados, Rianxo

PLANO
1

• Casa reitoral de Santa María

• Igrexa de Asados (Parroquia de Santa María)

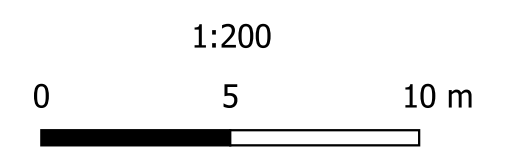

Sondaxe

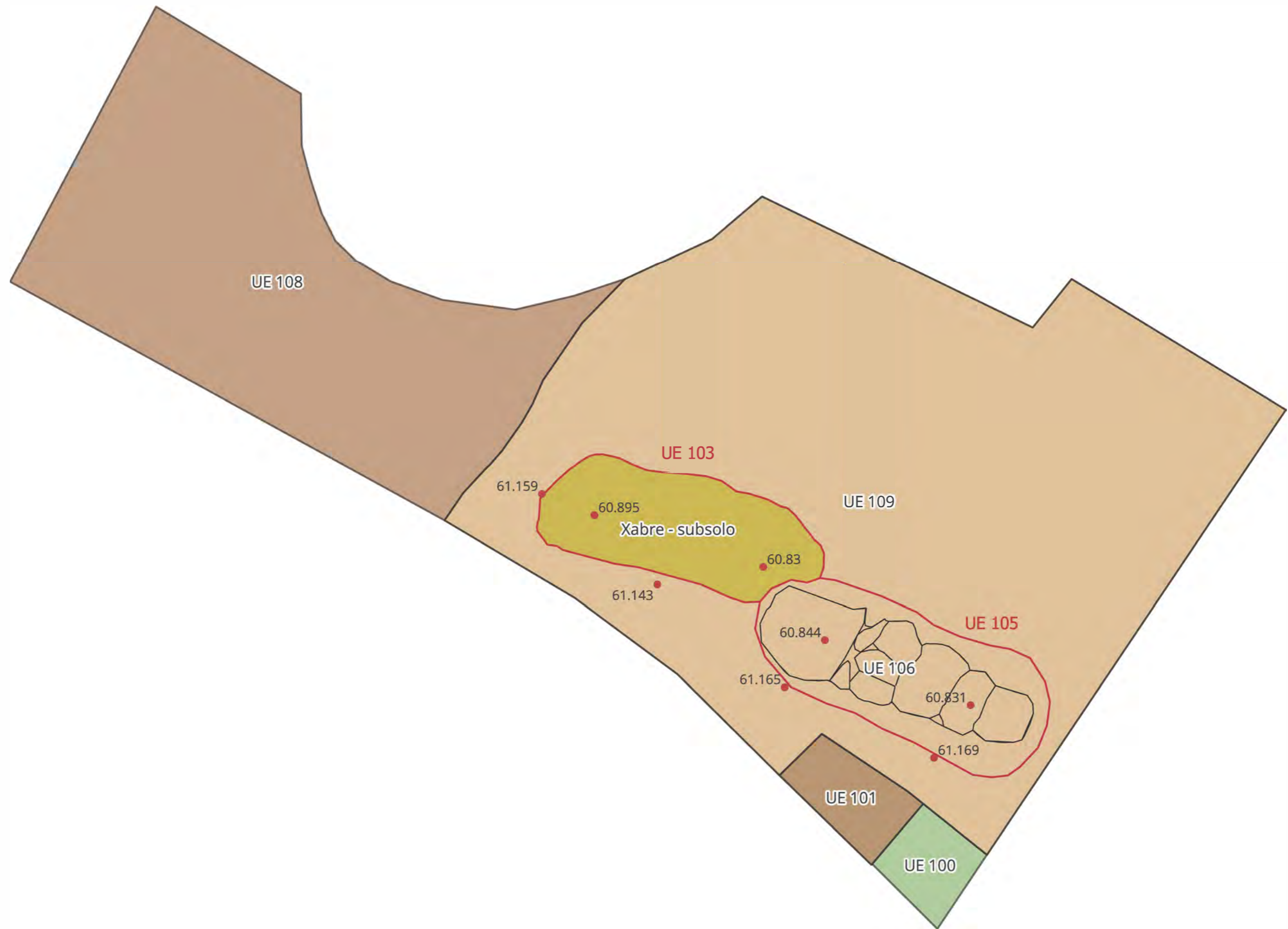
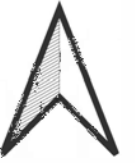
PROXECTO: Intervención arqueolóxica para a identificación e exhumación dunha foxa con vítimas da represión franquista no cemiterio de Santa María de Asados (Rianxo, A Coruña). Memoria técnica.

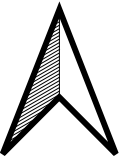
TÍTULO: Localización da sondaxe realizada no adro da igrexa de Asados, Rianxo

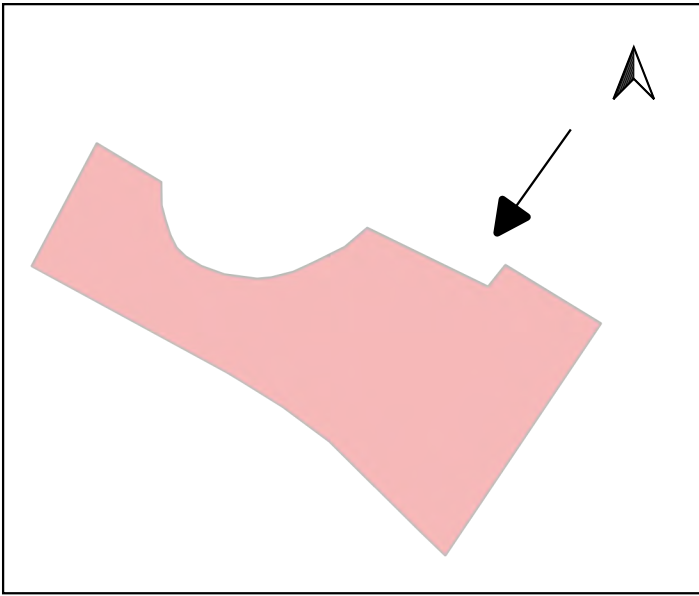

PLANO
3

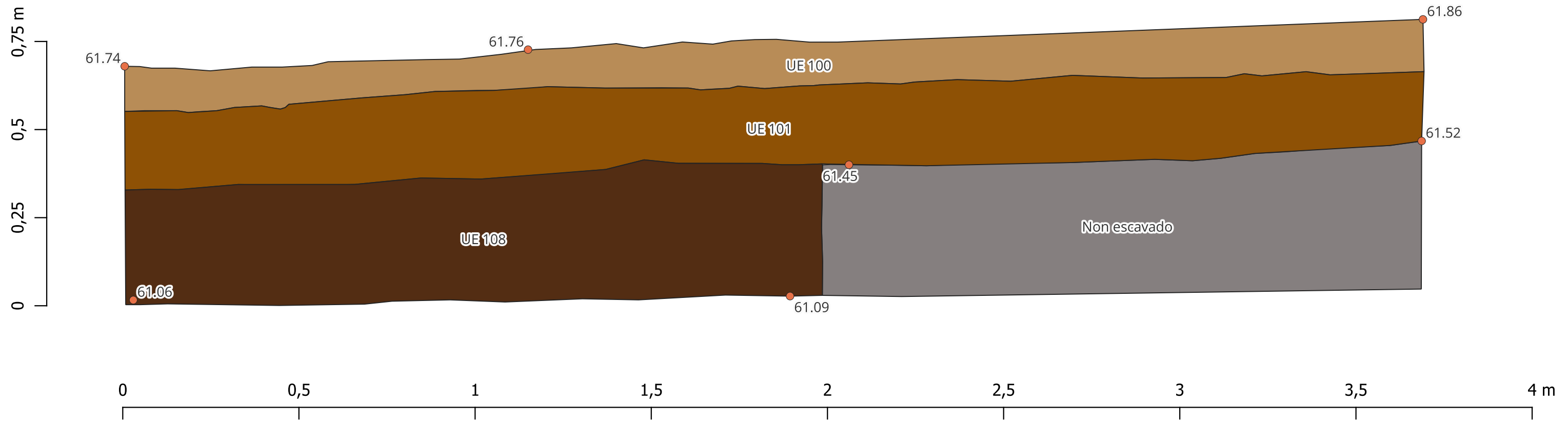

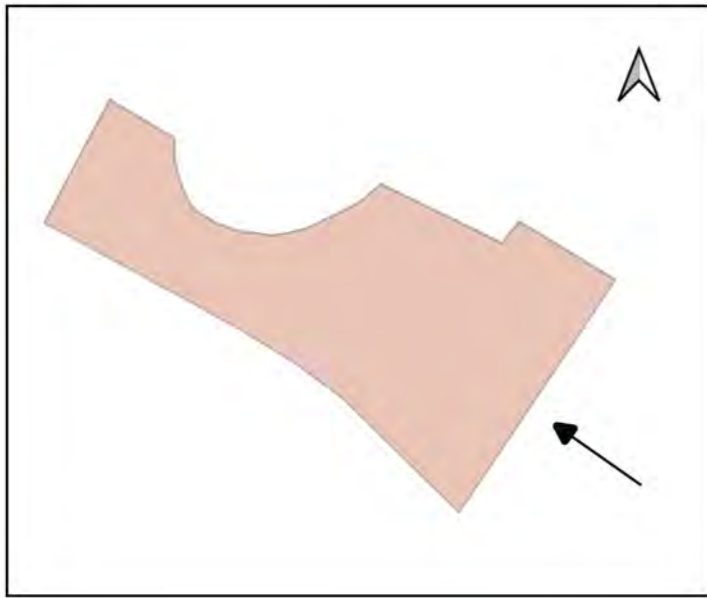

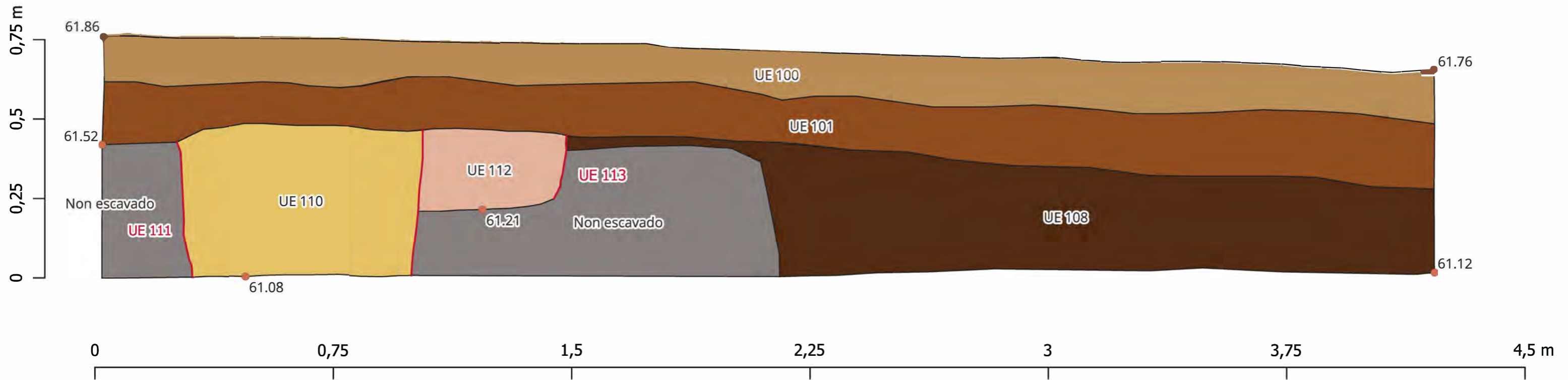

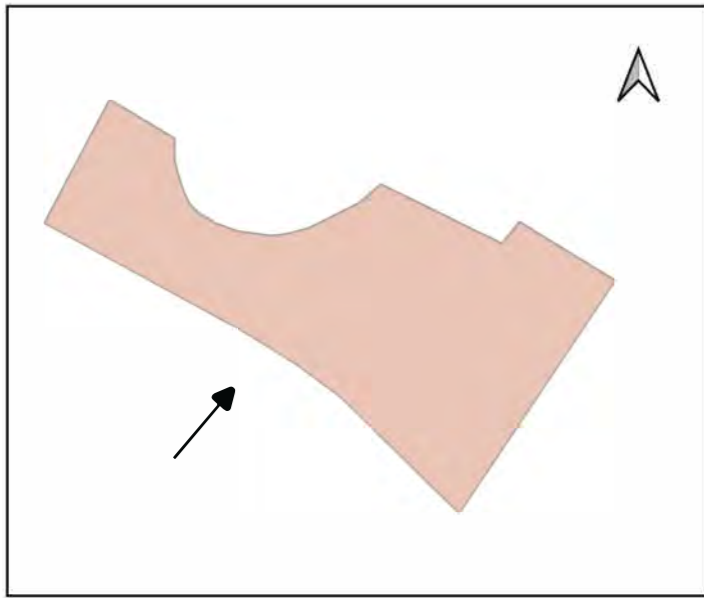
PERFIL NORTE- ZONA LESTE

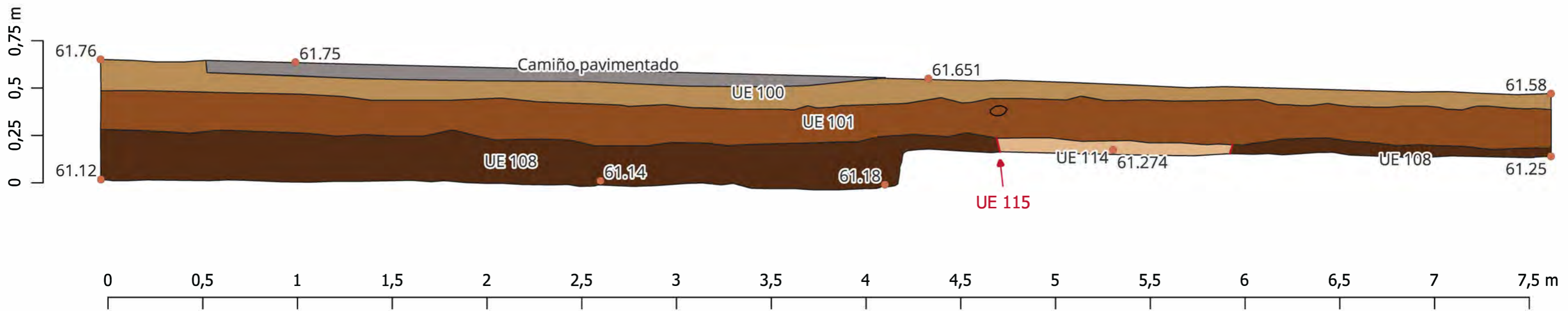

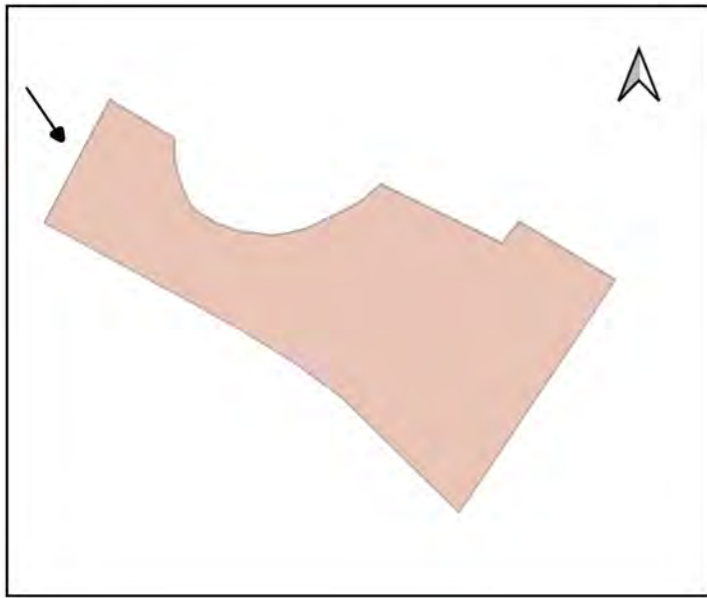
PERFIL LESTE

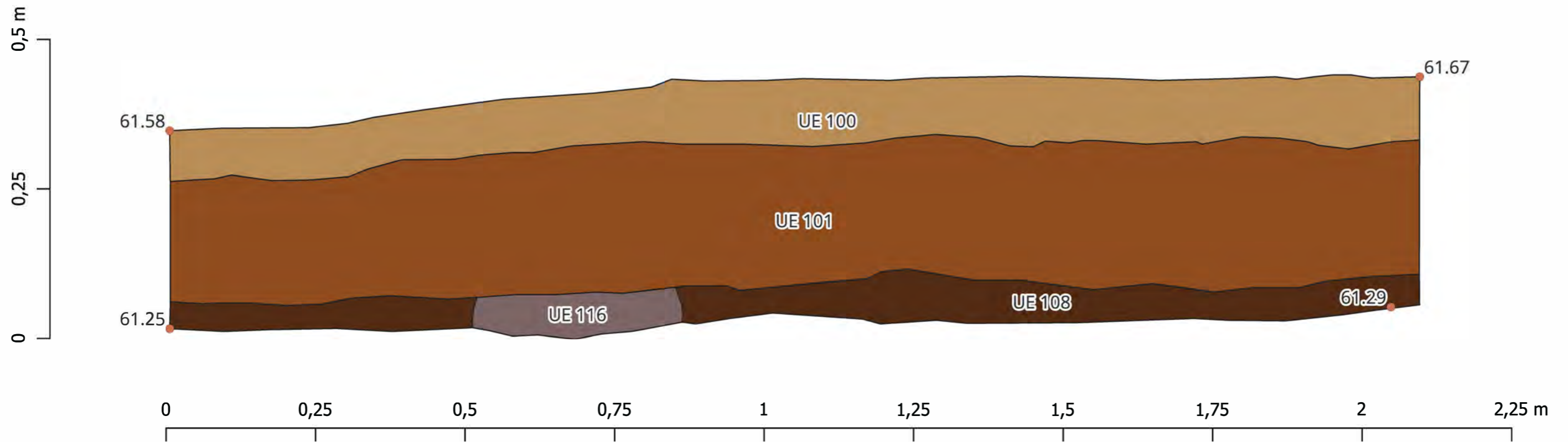

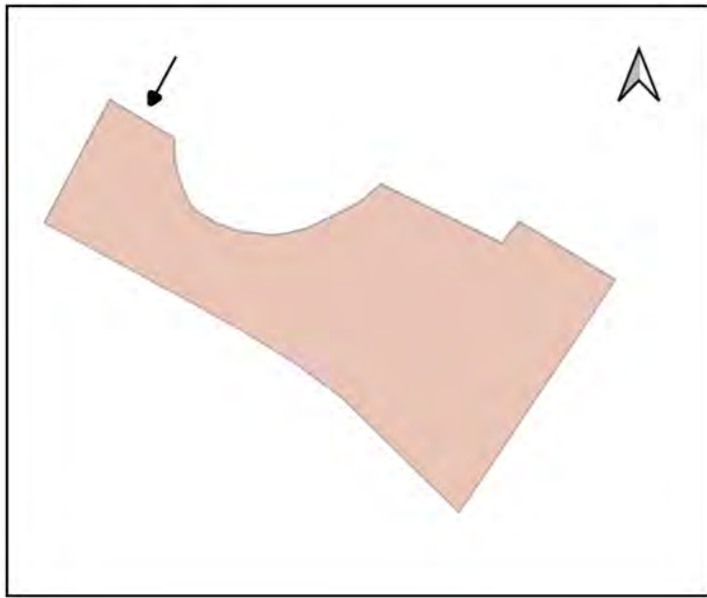
PERFIL SUR

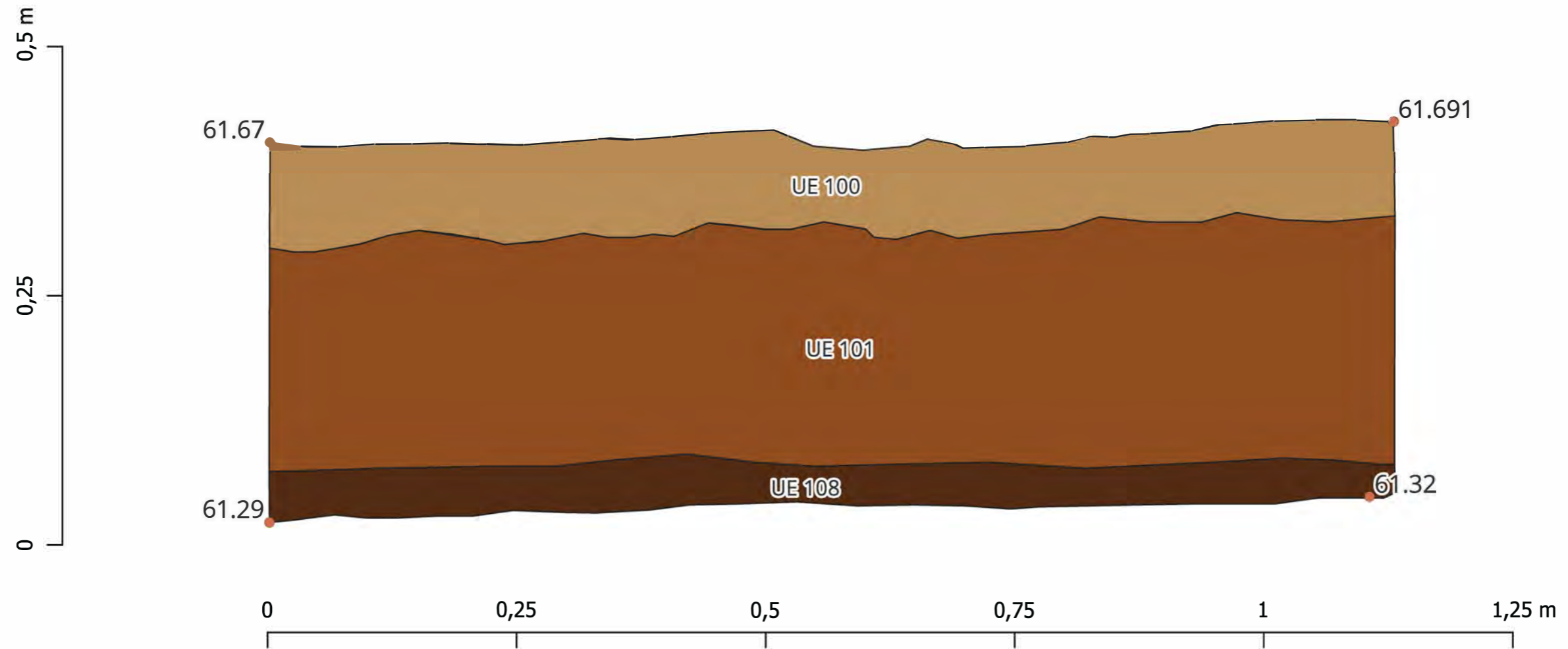

PERFIL OESTE

PERFIL NORTE - ZONA OESTE

▷ TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.
CIF B70608948
📍 Arquitecto Domingo A. de Andrade, 12 b
15704 - Santiago de Compostela (A Coruña)
☎ 881 97 27 67 🌐 www.tempos.es
✉ info@tempos.es 📱 @TemposArqueologos
📞 677 164 635 📞 650 337 454

Anexo I: Fichas estratigráficas

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Capa vexetal										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escura								
Potencia	15 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)	Media								
Inclinación	W	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	7.75 m (max) x 0.15 x 4.20 m (max)					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma	Irregular										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	Media. Vidros, plásticos, metal					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito de cor marrón escura, adherente, de compactidade media-baixa no que se localizaron fragmentos de vidros, plásticos e anacos de tella. Ocupaba todo o espazo da sondaxe e contaba cunha potencia entre os 10 e os 15 cm.

Este depósito está cuberto por vexetación conformando o nivel de uso actual.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

Relacións

Cuberta por _____

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

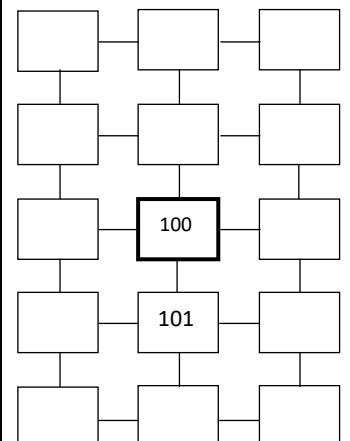
Igual a _____

 Cobre a UE 101

Reenche a _____

Corta a _____

Apóiasse en _____

Interpretación

Nivel de uso actual do espazo

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Terra orgánica										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escura								
Potencia	25 cm	Compactación (estratos)	Media/media-alta								
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)									
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	7.75 m (max) x 0.25 m x 4.20 m (max)				Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible						
Forma	Irregular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Estéril				Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos						
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito de cor marrón escura, de textura arxilosa, adherente, de compactidade media alta cara o flanco E, mentres cara o flanco W a súa dureza era menor. Contaba cunha potencia máxima de 25 cm, ocupando ao toda a superficie obxecto de estudo.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

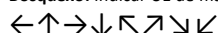

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

Relacións

Cuberta por 100

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

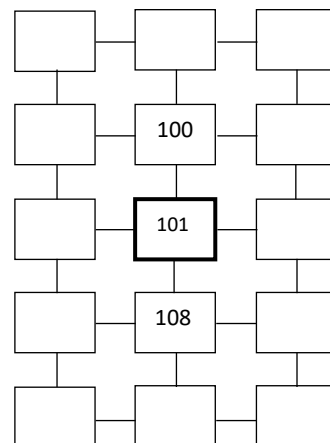
Igual a

Cobre a 102, 104, 110, 112, 114, 116, 108

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Nivel de posible formación natural

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Recheo foxa 01										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escura								
Potencia	48-50 cm	Compactación (estratos)	Baixa								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)	Fina								
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.95 x 0.50 x 0.72 m						Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma	Ovalada										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	Estéril						Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito de cor marrón, de compactidade baixa, adherente, o cal contaba cunha potencia de 48-50 cm o corte (UE 103).

Sitúase na metade E da sondaxe a carón do perfil S. Dispónse cunha orientación NW-SE, contando nos seus dous extremos (NW e SE) varias lousas superpoñíanse sobre este nivel, máis estas non presentaban unha forma ordenada.

Non foron localizados nin materiais nin restos óseos.

Este nivel foi cortado pola interfaz 105 (foxa 02) no seu extremo SE.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por 101

Reenchida por

Cortada por 105

Apóiaselle

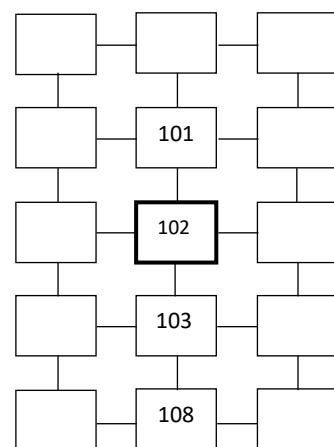
Igual a

Cobre a

Reenche a 103

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

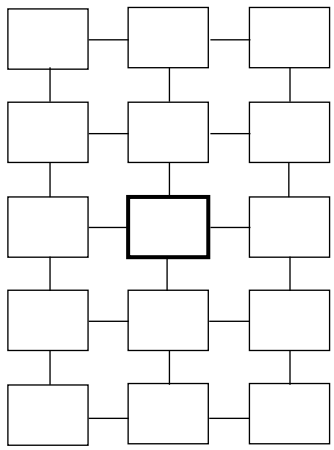
Nivel de recheo de foxa de inhumación.

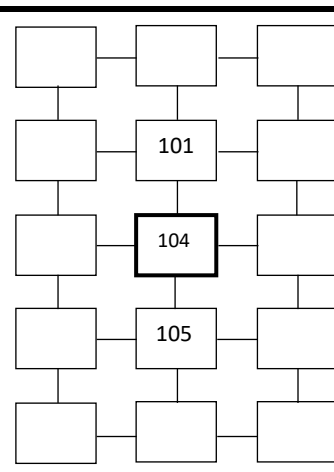
Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Corte foxa 01										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Corte	Cor (positivas)	-								
Potencia	50 cm	Compactación (estratos)	-								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)	-								
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.95 x 0.50 x 0.72 m					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma	Ovalada										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	-					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
<p>Corte realizado sobre os niveles UE 108, 109, así como o nivel de xabre natural baixo estes, acadando unhas dimensións de 1.95 m de longo, 72 cm de ancho e unha profundidade de 50 cm. Sitúase na metade E da sondaxe a carón do perfil S e presenta unha orientación NW-SE.</p> <p>Este foi cortado pola interface 105 (foxa 02) no seu extremo SE.</p>											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: ←</p> 											
Relacións				Igual a							
Cuberta por				Cobre a							
Reenchida por 102				Reenche a							
Cortada por 105				Corta a 108, 109 e xabre natural							
Apóiaselle				Apóiasse en							
Interpretación											
Corte realizado nos niveis de formación natural para a realización dunha foxa de inhumación.											
Redactor/a da ficha:			Data:			Fase:			Revisada:		

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Recheo superior foxa 02										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón-amarela								
Potencia	35-40 cm	Compactación (estratos)	Media-baixa								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)	Media								
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	2.05 x 0.40 x 0.80 m					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma	Ovalada										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	2 fragmentos cerámicos					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non
Descrición											
<p>Nivel de cor marrón-amarelento, adherente e de compactidade media-baixa de 35-40 cm de profundidade, 2.05 m de longo e 80 cm de ancho. Estaba composto por terra de matriz arxilosa mesturada con xabre, na cal se localizaron dous fragmentos cerámicos de probable adscrición medieval.</p> <p>Está localizado na esquina SE da sondaxe e presentaba unha orientación NW-SE.</p>											
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>											
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 											
Relacións				Igual a _____							
Cuberta por <u>101</u>				Cobre a _____							
Reenchida por _____				Reenche a <u>105</u>							
Cortada por _____				Corta a _____							
Apóiaselle _____				Apóiaase en _____							
Interpretación											
Recheo superior de foxa de inhumación.											
Redactor/a da ficha:				Data:				Fase:			
Revisada:											

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Corte foxa 02										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Corte	Cor (positivas)									
Potencia	72 cm	Compactación (estratos)									
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)									
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	2.05 x 0.72 x 0.80g (sup) / 0.37-0.60 (inf) m					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma	Ovalada										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	-					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Corte realizado no terreo (UE 108, 109 e xabre natural) de forma oval cunhas dimensións de 2.05 de longo, 72 cm de potencia e un ancho variable. No treito superior o seu ancho é de 80 cm, para a -40 de profundidade estreitarse a 60 cm no extremo NW e 37 cm no extremo SE.

É reenchido por varios niveis, un depósito inferior (UE 107), un nivel de lousas (UE 106) e un recheo superior (UE 104).

Esta interfaz corta a foxa 01 polo seu extremo SE.

Está localizado na esquina SE da sondaxe e presentaba unha orientación NW-SE.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 104, 106, 107

Cortada por

Apóiaselle

Igual a

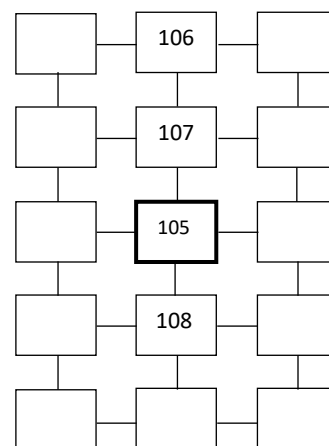
Cobre a

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

108, 109 e xabre natural

Interpretación

Corte nos depósitos de formación naturais para a realización dunha foxa de inhumación

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Lousas foxa 02										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Estrutura	Cor (positivas)	Marrón								
Potencia	10-12 cm	Compactación (estratos)	Moi alta								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)	-								
Inclinación	SE	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.95 x 0.10-0.12 x 0.37-0.60 m						Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma	Irregular										
Composición/Materiais	Rocha										
Frecuencia e tipo de materiais	-						Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Cuberta de lousas de xisto dispostas horizontalmente a -40 cm do incio da foxa 02, punto no que esta se estreita. Combinanse lousas de pequeno tamaño (extremo SE) con outras que chegan a acadar os 49 x 60 cm, estando estas colocadas no extremo NW. O seu grosor é limitado, encontrándose entre os 10 e os 12 cm.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Relacións

 Cuberta por 104

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

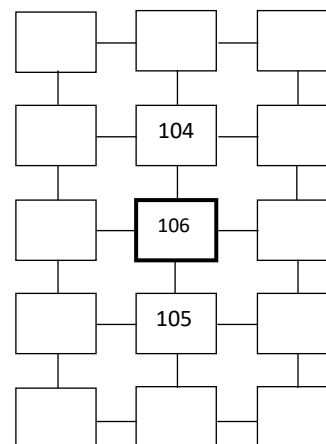
Igual a _____

 Cobre a 107

 Reenche a 105

Corta a _____

Apóiase en _____

Interpretación

Cuberta de lousas coa función de marcar e protexer unha inhumación realizada.

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Recheo inferior foxa 02										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón-amarelenta								
Potencia	17-20 cm	Compactación (estratos)	Baixa								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)	Media								
Inclinación	SE	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	2 x 0.17-0.20 x 0.37-0.60 m					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma	Ovalada irregular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Estéril					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito de cor marrón-amarelenta, de compactidade moi baixa e granulometría media entre os 17 e os 20 cm de potencia. Conta cunha lonxitude de 2 m e o seu ancho sitúase entre os 37 cm no extremo SE e os 0.60 cm no extremo NW.

Sitúase directamente sobre o nivel de xabre natural, non tendo sido localizados restos óseos nin material arqueolóxico neste nivel.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Bosquexo/imaxe:

Norte: ←

Relacións

Cuberta por 106

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

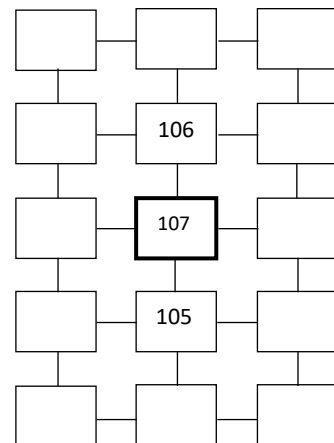
Igual a

Cobre a Xabre natural

Reenche a 105

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Recheo de foxa de inhumación.

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Nivel marrón escuro										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón escura								
Potencia	40 cm	Compactación (estratos)	Media								
Orientación	-	Granulometría (estratos)	fina								
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	7.75 m (max) x 0.35 x 4.20 m (max)					Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible					
Forma	Irregular										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Estéril					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito de cor marrón escura, localizado en toda a superficie aberta, o cal contaba con textura arxilosa, adherente e compactidade media. Contaba cunha potencia máxima de 40 cm e unha lonxitude de 7.75 m de longo (max) e 4.20 m de ancho (max).

Este nivel estaba cortado polas 6 foxas detectadas na área de escavación.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por 101

Reenchida por

Cortada por 103, 105, 111, 113, 115, 118

Apóiaselle

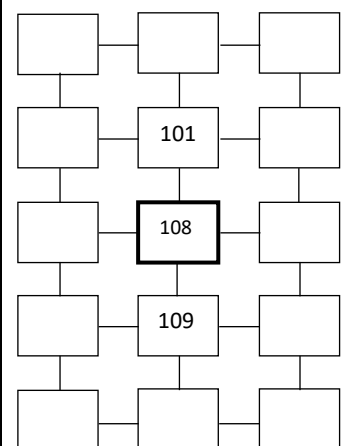
Igual a

Cobre a 109

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Nivel de formación natural

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Nivel marrón claro										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón clara								
Potencia	Non escavada	Compactación (estratos)	Media								
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)	Media								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	3.70 x - x 3 m			Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible							
Forma	Irregular										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	-										
							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Depósito de cor marrón claro, de composición lixeiramente mineral se ben adherente. Este é cortado pola foxa 01 e 02.

Esta UE foi localizada no sector E da sondaxe, acadando unhas dimensións de 3.70 m de longo por 3 m de ancho, non sendo escavada.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por 108

Reenchida por

Cortada por 103 e 105

Apóiaselle

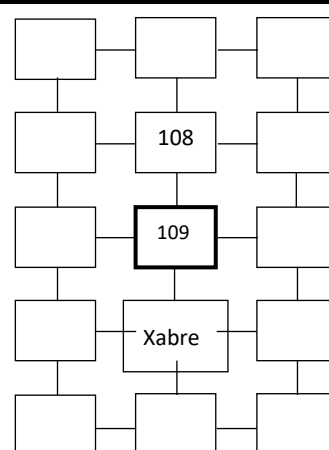
Igual a

Cobre a Xabre natural

Reenche a

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Nivel de formación natural

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

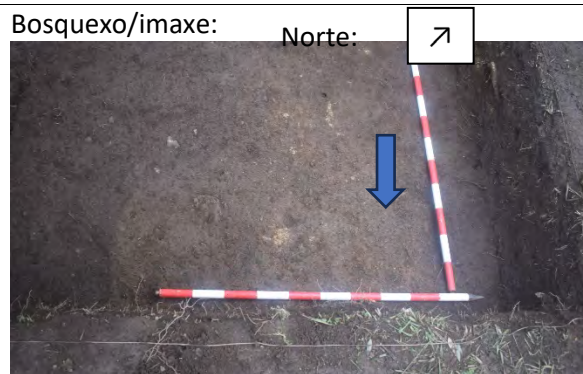
Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Recheo foxa 03										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón amarelenta								
Potencia	40 cm (non escavada totalmente)	Compactación (estratos)	Media-baixa								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)	Media								
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.35 x 0.40 x 0.70 m			Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible							
Forma	Ovalada truncada										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	1 fragemento cerámico			Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos							
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Nivel de coloración marrón-amarelenta de compactidade media-baixa e granulometría media, na que se observa a mestura de terra orgánica con elementos minerais, onde foi recuperado un fragmento cerámico, así como no extremo W se localiza unha pedra fincada.

Localízase na esquina NE da sondaxe e presenta unha orientación NW-SE, continuando cara o perfil E, sen observarse na súa totalidade. Así, as dimensións que presenta son 1.35 m e 70 cm de ancho. Non foi escavado por completo, reducíndose a retirada de 40 cm.

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por 101

Reenchida por

Cortada por

Apóiaselle

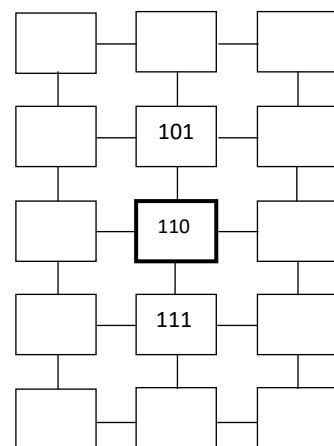
Igual a

Cobre a

Reenche a 111

Corta a

Apóiasse en

Interpretación

Recheo de foxa de inhumación.

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Corte foxa 03										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Corte	Cor (positivas)									
Potencia	40 cm (non escavado totalmente)	Compactación (estratos)									
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)									
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.35 x 0.40 x 0.70 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Ovalada truncada										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	-						Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Corte realizado na UE 108, situado na esquina NE da sondaxe, que contan cunha orientación NW-SE, non sendo observado na súa totalidade xa que se introduce no perfil E. As dimensións visibles son 1.35 m e 70 cm de ancho, mentres que a potencia acadada foi de 40 cm, sen embargo non foi escavado ata poder observar a súa profundidade completa.

Esta interface está cortando a foxa 04 (UE 112 e 113) polo seu flanco N.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 110

Cortada por

Apóiaselle

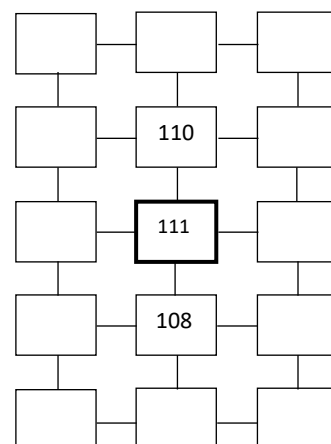
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a 108

Apóiasse en

Interpretación

Corte no terreo para a realización dunha foxa de inhumación.

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Recheo foxa 04										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón clara								
Potencia	26 (non esgotado)	Compactación (estratos)									
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)									
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	62 x 26 (non esgotado) x 42 cm						Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible				
Forma	Ovalada truncada										
Composición/Materiais	-										
Frecuencia e tipo de materiais	Estéril						Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos				
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

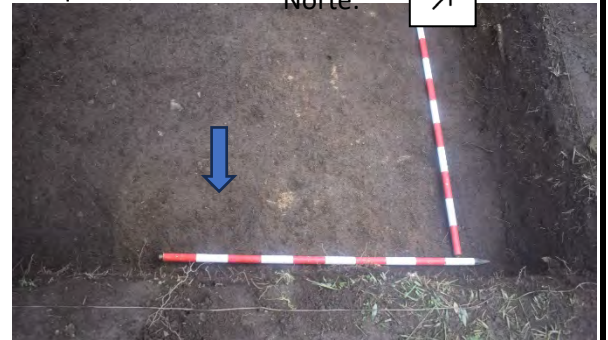
Descrición

Depósito de cor marrón clara, adherente, compactidade media-baixa e granulometría fina. Sitúase na esquina NE da sondaxe e presenta unha orientación NW-SE, encontrándose situado en paralelo á foxa 03. Non se observa na súa totalidade, xa que continúa cara o perfil E, así como é cortado no seu lado norte pola foxa 03 (UE 111).

Foi escavado parcialmente ata acadar unha potencia de 26 cm.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

 Cuberta por 101

Reenchida por _____

 Cortada por 111

Apóiaselle _____

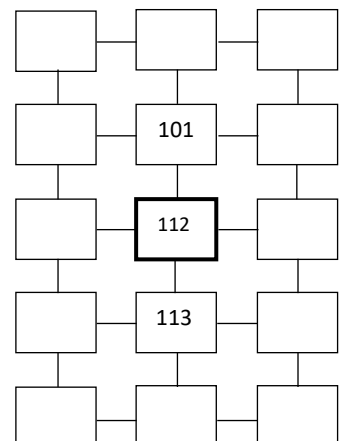
Igual a _____

Cobre a _____

 Reenche a 113

Corta a _____

Apóiasse en _____

Interpretación

Recheo de foxa de inhumación

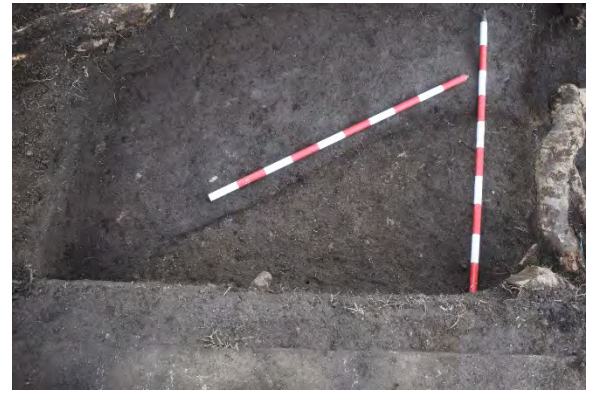
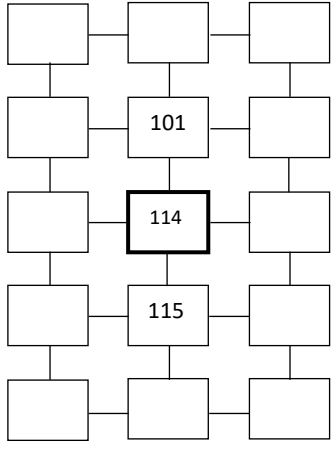
Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:																				
TÍTULO UE	Corte foxa 04																									
Atributos	Valores	Atributos	Valores																							
Tipo UE	Corte	Cor (positivas)																								
Potencia	26 (non esgotado)	Compactación (estratos)																								
Orientación	NW-SE	Granulometría (estratos)																								
Inclinación		Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non																					
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)							Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible																			
Forma																										
Composición/Materiais																										
Frecuencia e tipo de materiais							Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos																			
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non																			
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non															
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non															
Descrición																										
Corte realizado sobre a UE 108, o cal presenta unha orientación NW-SE, paralelo á foxa 03.																										
Localízase na esquina NE da sondaxe, non sendo observado na súa totalidade xa que continúa cara o perfil E, así como é cortado no seu lado norte pola foxa 03 (UE 111).																										
O depósito que o reeche foi escavado parcialmente ata acadar unha potencia de 26 cm.																										
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: ☐</p> 																										
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible</p> <p>Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.</p> <p>Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.</p> <p>Interface construtiva: forma, dimensións, observacións</p> <p>Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.</p> <p>← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>																										
Relacións				Igual a				<table border="1"> <tr><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>☐</td><td>112</td><td>☐</td></tr> <tr><td>☐</td><td>113</td><td>☐</td></tr> <tr><td>☐</td><td>108</td><td>☐</td></tr> <tr><td>☐</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> </table>				☐	☐	☐	☐	112	☐	☐	113	☐	☐	108	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐																								
☐	112	☐																								
☐	113	☐																								
☐	108	☐																								
☐	☐	☐																								
Cuberta por _____				Cobre a _____																						
Reenchida por _____				Reeche a _____																						
Cortada por _____				Corta a _____																						
Apóiaselle _____				Apóia-se en _____																						
Interpretación																										
Corte no terreo para a realización dunha foxa de inhumación.																										
Redactor/a da ficha:				Data:				Fase:																		
								Revisada:																		

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:									
TÍTULO UE	Recheo foxa 05														
Atributos	Valores	Atributos	Valores												
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón clara												
Potencia	Non escavado	Compactación (estratos)	-												
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)	-												
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non										
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.60 x - x 0.75 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible												
Forma	Ovalada truncada														
Composición/Materiais	-														
Frecuencia e tipo de materiais	-						Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos								
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non								
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non				
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non				
Descrición															
<p>Depósito de cor marrón clara, cunha orientación E-W, localizado na metade W da sondaxe, en fronte da oliveira. Introdúcese no perfil S da sondaxe baixo o camiño, presentando unhas dimensións visibles de 1.60 m de longo e 75 cm de ancho, o cal non foi escavado.</p>															
<p>Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo. Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións. Interface construtiva: forma, dimensións, observacións Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo. ← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙</p>															
<p>Bosquexo/imaxe: Norte: </p> 															
Relacións				Igual a											
Cuberta por 101				Cobre a											
Reenchida por				Reenche a 115											
Cortada por				Corta a											
Apóiaselle				Apóiasse en											
Interpretación															
Nivel de recheo de foxa de inhumación															
Redactor/a da ficha:				Data:				Fase:				Revisada:			

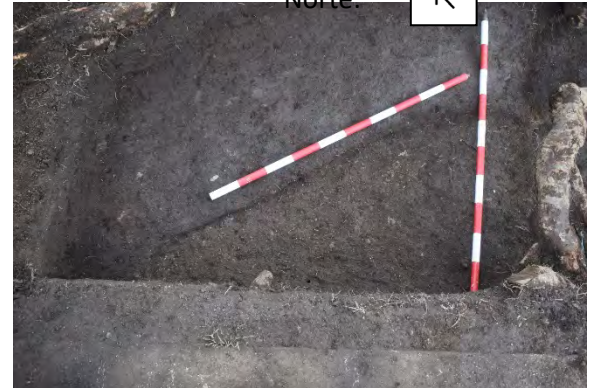
XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Corte foxa 05										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Corte	Cor (positivas)									
Potencia	Non escavado	Compactación (estratos)									
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)									
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si		Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.60 x - x 0.75 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Ovalada truncada										
Composición/Materiais											
Frecuencia e tipo de materiais	Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos										
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Corte realizado sobre a UE 108, localizado na metade W da sondaxe, fronte á oliveira. Conta cunha orientación E-W, introducíndose no perfil S polo que as dimensións visibles son 1.60 m de longo e 75 cm. O recheo que o colma non foi escavado, non podendo especificarse a súa profundidade.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

Cuberta por

Reenchida por 114

Cortada por

Apóiaselle

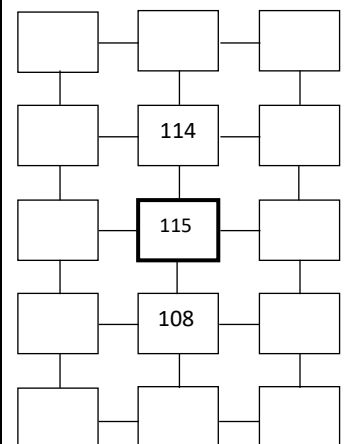
Igual a

Cobre a

Reenche a

Corta a 108

Apóiase en

Interpretación

Corte no terreo natural para a realización de foxa de inhumación.

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Lousas foxa 06										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Estrutura	Cor (positivas)	Marrón								
Potencia	Non escavada	Compactación (estratos)	Moi alta								
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)									
Inclinación	W	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.35 x - x - 0.50-0.70 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Rectangular										
Composición/Materiais	Rocha										
Frecuencia e tipo de materiais	-					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Cuberta de lousas de xisto localizada no flanco W da sondaxe. Conta cunha orientación E-W introducíndose no perfil W, sendo as súas dimensións observables 1.35 m longo e un ancho entre os 50 e os 70 cm. A estrutura non foi desmontada, non sendo levada a cabo a escavación da foxa 06.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

Relacións

Cuberta por _____

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

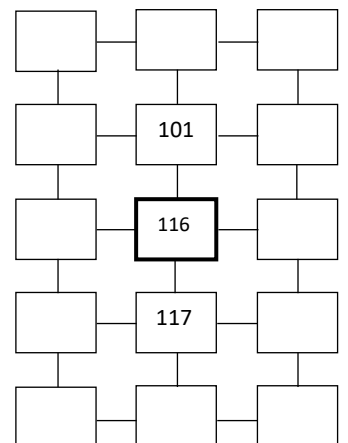
Igual a _____

Cobre a _____

Reenche a _____

Corta a _____

Apóiasse en _____

Interpretación

Cuberta de lousas coa función de marcar e protexer unha inhumación.

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Recheo fosa 06										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Depósito	Cor (positivas)	Marrón clara								
Potencia	Non escavado	Compactación (estratos)	Non escavado								
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)	Non escavado								
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.35 x - x 0.60-0.70 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Irregular										
Composición/Materiais	Non escavado										
Frecuencia e tipo de materiais	Non escavado					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Nivel de cor marrón claro que se observa difusamente arredor, baixo a cuberta de lousas (UE 116). Mantén a mesma orientación ca cuberta (E-W), sobresaíndo lateralmente baixo esta apenas 10 cm a cada lado. Este depósito non foi escavado.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

← ↑ → ↓ ↖ ↗ ↘ ↙

Relacións

 Cuberta por 101 e 116

Reenchida por _____

Cortada por _____

Apóiaselle _____

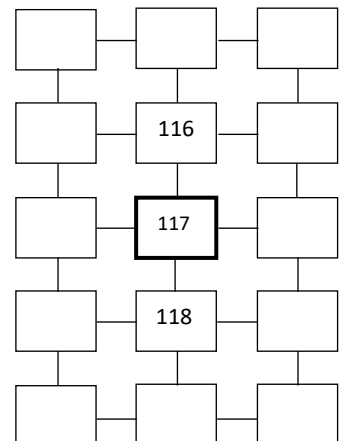
Igual a _____

Cobre a _____

 Reenche a 118

Corta a _____

Apóiasse en _____

Interpretación

Recheo de foxa de inhumación

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

XACEMENTO:	Asados	ANO:	2025	CÓD. INTERVENCIÓN:		SECTOR:					
TÍTULO UE	Corte foxa 06										
Atributos	Valores	Atributos	Valores								
Tipo UE	Corte	Cor (positivas)									
Potencia	Non escavado	Compactación (estratos)									
Orientación	E-W	Granulometría (estratos)									
Inclinación	-	Fotografía (non, indicar motivo)	Si	x	Non						
Dimensións (Lonx x Alt x Anch)	1.35 x - x 0.70 m		Indicar en función dos eixos cardinais N-S, E-O a ser posible								
Forma	Irregular										
Composición/Materiais	Non escavado										
Frecuencia e tipo de materiais	Non escavado					Arqueolóxicos ou non, p.ex: clastos					
Debuxo	Si: Perfil:		Planta:				Non				
Topografía	Si: Estación:		GPS:	-	Fotogrametría	-	Cota máxima:	-	Cota mínima:	-	Non
Mostra	Si: Datación:	-	Flotación:	-	Testemuña	-	Outros	-	Material:	-	Non

Descrición

Corte realizado no terreo (UE 108) que se localiza no flanco W da sondaxe. Conta cunha orientación E-W, introducíndose no perfil W. O depósito que o colma (UE 117) non foi escavado descoñecendo a súa profundidade.

Bosquexo/imaxe:

Norte:

Guía para a descrición. Incorporación da maior información posible

Cortes: en forma de planta, forma das esquinas, paredes, base, rupturas cóncava e convexa, alteracións, UE de recheo.

Elementos construtivos: materiais, tratamento/talla, técnica construtiva/aparello, morteiro/xuntas, dirección das caras, deformacións, revestimentos e enlucidos, observacións.

Interface construtiva: forma, dimensións, observacións

Bosquexo: Indicar UE de maneira numérica no mesmo.

Relacións

Cuberta por _____

 Reenchida por 116 e 117

Cortada por _____

Apóiaselle _____

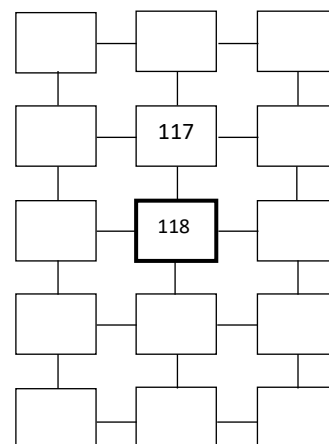
Igual a _____

Cobre a _____

Reenche a _____

 Corta a 108

Apóiasse en _____

Interpretación

Corte no terreo para a realización dunha foxa de inhumación

Redactor/a da ficha:

Data:

Fase:

Revisada:

▷ TEMPOS ARQUEÓLOGOS, S.L.
CIF B70608948
📍 Arquitecto Domingo A. de Andrade, 12 b
15704 - Santiago de Compostela (A Coruña)
☎ 881 97 27 67 🌐 www.tempos.es
✉ info@tempos.es 📱 @TemposArqueologos
📞 677 164 635 📞 650 337 454

Anexo II: Fichas de mostra

REGISTRO DE MOSTRAS

ACTUACIÓN Foa Asados 25	SECTOR Sondaxe 1	CATA	URs	UE(s): 102	Nº M_01					
Registrado por Tania Rial					Data 29/10/25					
RECOLLIDA	Tipo de material <u>Sedimento</u>									
Mostra dirixida a										
Datación	Carpoloxía	Palinoloxía	Ictiofauna	Malacoloxía	Fauna	Sedimentoloxía	Microfauna	Fosfatos	Antracoloxía	Outros
Forma de recollida							Nº Litros: _____			
Aleatoria		Agrupada		Illada		Total				
X										
Risco de achados intrusivos:			Alto:	Medio:x	Baixo:					
Motivo do risco: Presenza de raíces										
Tipo de estrutura / UE Recheo foxa de inhumación										
Observacións e descrición da localización Mostra tomada do recheo da foxa 01										

Rexistro gráfico	Sección	Plantas	Fotos
-------------------------	---------	---------	-------

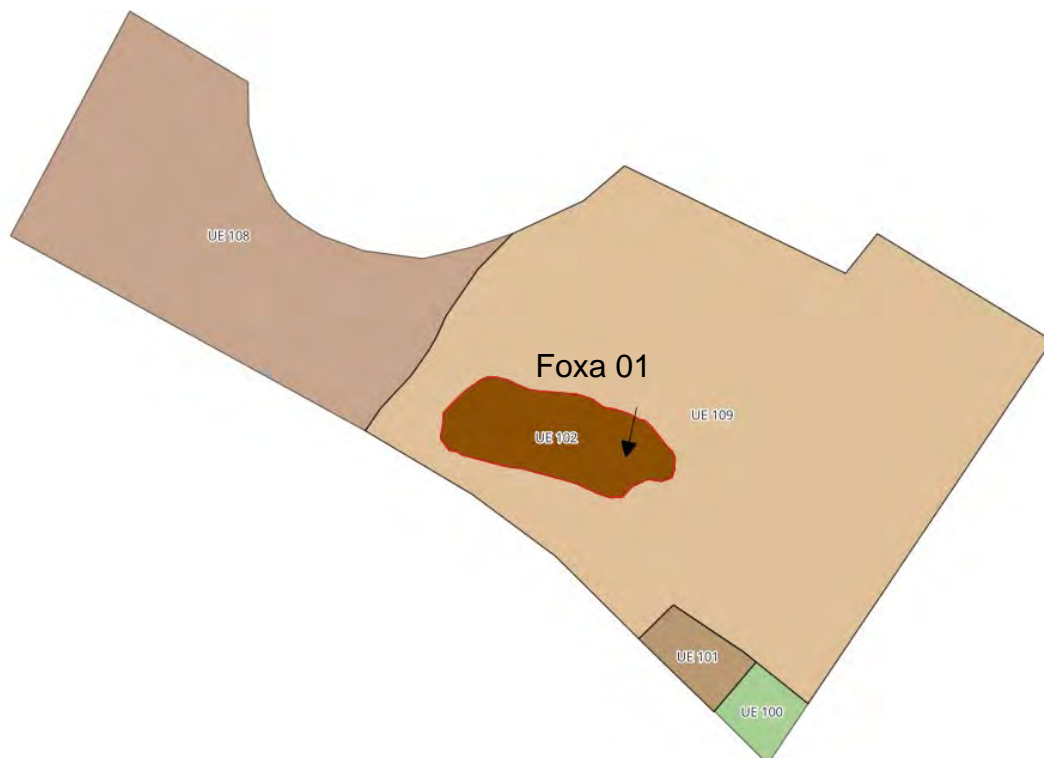
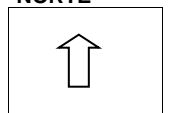
ESQUEMA DO PERFIL / PLANTA

Escala:	1:25
UR(s):	

Coordenadas esquina inferior esquerda

X	
Y	

NORTE

REGISTRO DE MOSTRAS

ACTUACIÓN Foa Asados 25	SECTOR Sondaxe 1	CATA	URs	UE(s): 104	Nº M_02					
Registrado por Tania Rial					Data 03/11/25					
RECOLLIDA	Tipo de material <u>Sedimento</u>									
Mostra dirixida a										
Datación	Carpoloxía	Palinoloxía	Ictiofauna	Malacoloxía	Fauna	Sedimentoloxía	Microfauna	Fosfatos	Antracoloxía	Outros
Forma de recollida							Nº Litros: _____			
Aleatoria		Agrupada		Illada		Total				
X										
Risco de achados intrusivos:			Alto:	Medio:	Baixo: x					
Motivo do risco:										
Tipo de estrutura / UE Recheo foxa de inhumación										
Observacións e descrición da localización Mostra tomada do recheo sobre cuberta de lousas da foxa 02										

Rexistro gráfico	Sección	Plantas	Fotos

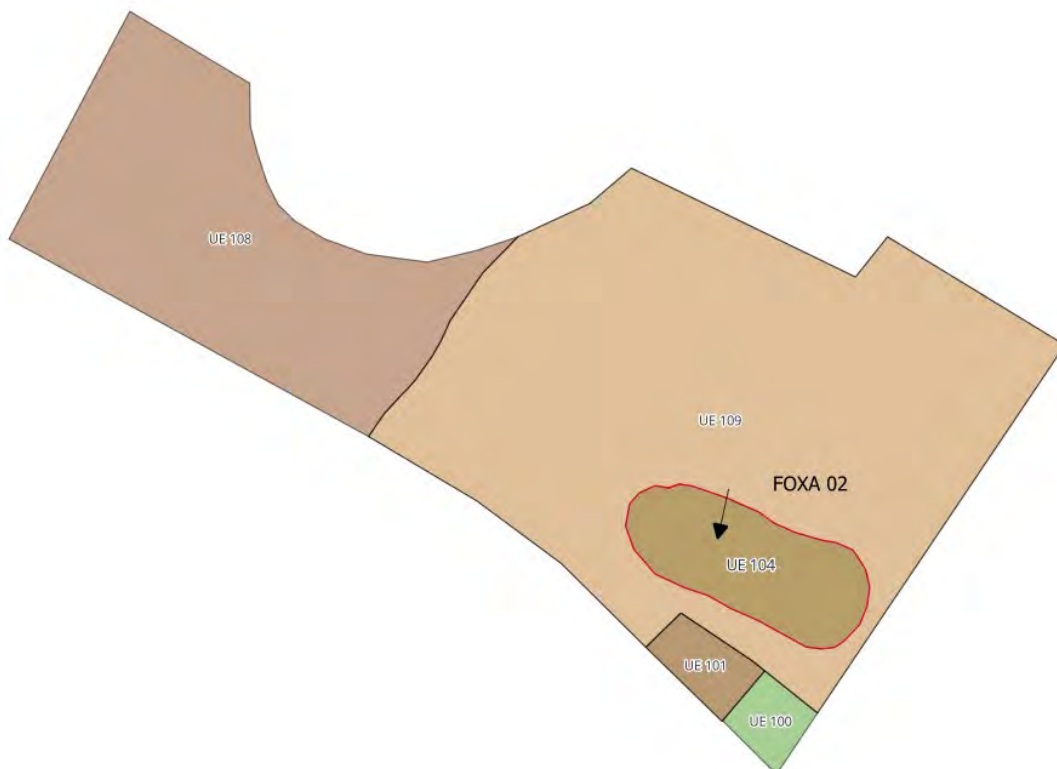
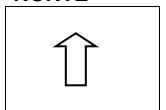
ESQUEMA DO PERFIL / PLANTA

Escala:	1:25
UR(s):	

Coordenadas esquina inferior esquerda

X	
Y	

NORTE

ACTUACIÓN Foa Asados 25	SECTOR Sondaxe 1	CATA	URs	UE(s): 107	Nº M_03
-----------------------------------	-------------------------------	-------------	------------	-------------------	----------------

Rexistrado por Tania Rial					Data 03/11/25					
RECOLLIDA		Tipo de material Sedimento								
Mostra dirixida a										
Datación	Carpoloxía	Palinoloxía	Ictiofauna	Malacoloxía	Fauna	Sedimentoloxía	Microfauna	Fosfatos	Antracoloxía	Outros
Forma de recollida						Nº Litros: 200ml				
Aleatoria		Agrupada		Illada		Total				
X										
Risco de achados intrusivos:			Alto:	Medio:	Baixo: x					
Motivo do risco:										
Tipo de estrutura / UE Recheo foxa de inhumación										
Observacións e descrición da localización Mostra tomada do recheo baixo cuberta de lousas da foxa 02										

Rexistro gráfico	Sección	Plantas	Fotos
-------------------------	---------	---------	-------

ESQUEMA DO PERFIL / PLANTA

Escala:	1:25
UR(s):	

Coordenadas esquina inferior esquerda

X	
Y	

NORTE

